Luo Lippujen!

Tsasounat soittavat kellojaan.
Maammo on vastassa veräjällä.
Vielä on ahtaassa aitassaan
kylliksi kystä hällä.

Takana piina ja pakkotyö,
pyövelin silmukka laki ylin.
Edessä toivoton, mustin yö:
Karjala kuollein kylin.

JOULUNA × × × × × 1937

Luo lippujen!

N:o 23—24. Vastaava toimittaja: VILJO LIUS 15. 12. 1937

Joulun ikuinen julistus.

Tähti johti
rauhaa kohti
tietäjiä kerran
luokse taivaan Herran
vapahdusta näkemään.

Tähti pyhä
loistaa yhä,
kansat yhteen kerää,
väsyneetkin herää
luottaen taas elämään.

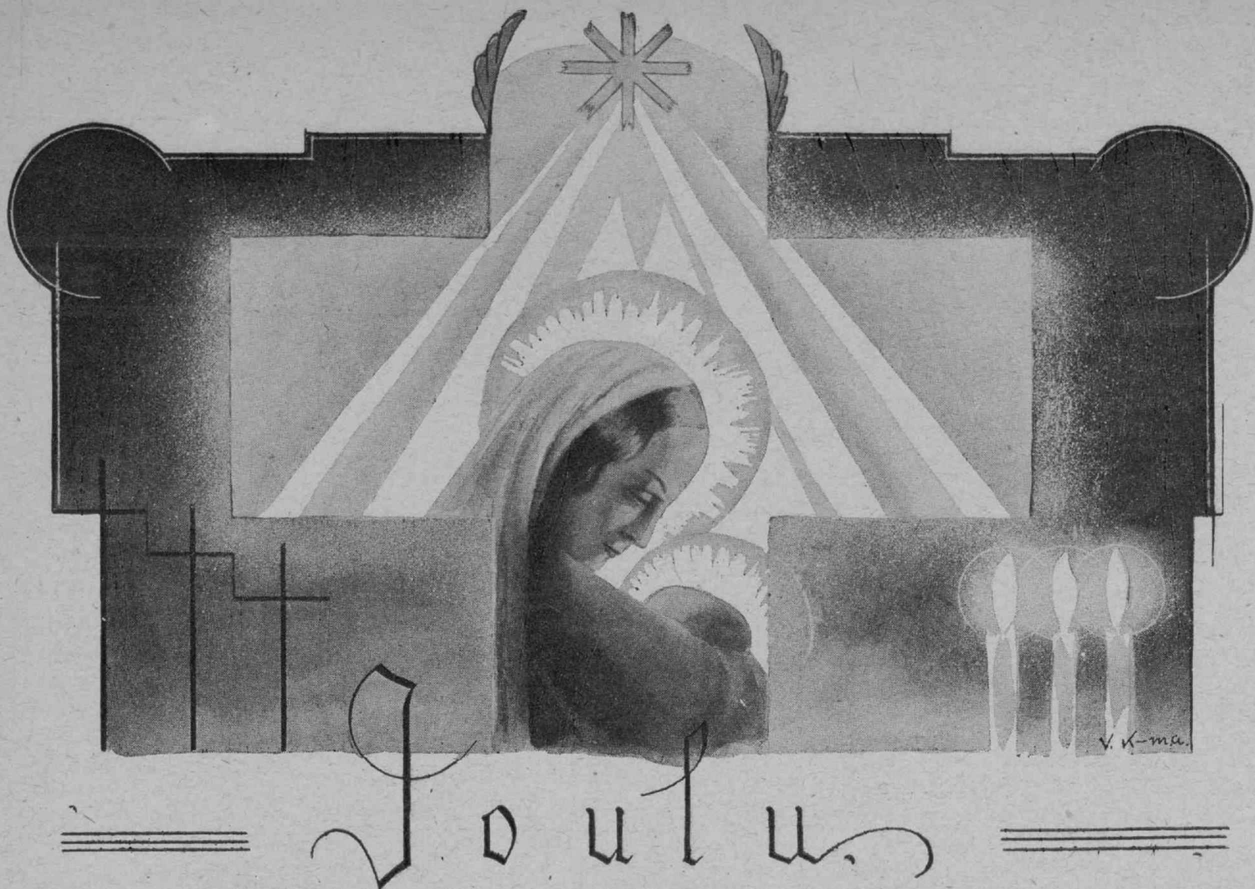
Lipun lailla
itämailla
tähti voimaa antoi.
Taivaan lipun kantoi
yli maiden säihkymään.

Yhä meitä
nääntyneitä
taivaan lippu johtaa.
Uusi valo hohtaa
suurimmasta pienempään,

Hosianna!
Meille anna,
Herra, yhteismieli
sama suuri kieli,
sama usko elämään,

että maamme
pitää saamme,
että johdat meitä
paljon kärsineitä
tähtes alla pysymään.

OIVA PALOHEIMO.

„Ja hän synnytti pojan, esikoisensa, ja kapaloi hänet ja pani hänet seimeen, koska heille ei ollut sijaa majatalossa."
Luuk. 2: 7.

Joulu on kotien juhla. Sellainenkin koti, jossa ei Herrasta mitään tiedetä, koettaa joulujuhlansa viettää. Ei mikään muu juhla siinä määrin kokoa kodin jäseniä yhteen kuin joulu. Silloin ollaan valmiit kulkemaan pitkätkin matkat, jotta saataisiin edes tuo yksi päivä vuodesta olla kotona. On merkillistä nähdä, että jouluaattoiltana ovat yksinpä kaupunkien kadutkin autiot ja tyhjät. Jokainen koettaa tuona pyhänä iltana etsiä itselleen kodin tai edes jonkunlaisen kodin korvikkeen, jos ei kotia ole. Jouluna koti merkitsee jotakin mieltä lämmittävää sellaisellekin ihmiselle, jonka kohdalla koti on muuttunut verrattain tyhjäksi ja sisällyksettömäksi käsitteeksi. Joulu vietetään kodissa. Joulu on kotien juhla.

Ensimmäisen joulun historia kertoo kuitenkin kodittomista ihmisistä. Josef ja Maria olivat vieraita Betlehemin kaupungissa. Heille ei ollut edes majatalossa sijaa. Viheliäinen talli oli pyhän perheen jouluhuone. Entä muut joulunviettäjät? — Kedon paimenet valvoivat mustassa yössä. Ehkä he kaipasivat lämpimään kotiin viluiselta kedolta, mutta lauma ei voinut olla paimenetta ensimmäisenä jouluyönäkään. Ja itse joulun Herra, seimen lapsi — kuinka kodittomaksi hän syntyikään. — Ketuilla oli luolat ja taivaan linnuilla pesät, mutta joulun Herralla ei ollut paikkaa, mihin päänsä kallistaisi.

Tänä kotien juhlana on meidän hyvä muistaa, että Herran ystävät ovat sittenkin kodittomia täällä maailmassa. He ovat muukalaisia, joiden on aina vaellettava eteenpäin. He eivät saa pysähtyä edes jouluna levähtämään maailman keidaspaikkoihin, vaan heillä täytyy silloinkin olla matkasauvat kädessä.

Jos matkamiehen mieli katoaa Herran vaeltavalta kansalta, niin se on kuoleman merkki. Tällaisena taloudellisesti hyvänä aikana on se vaara sangen lähellä, että muukalaisen mieli katoaa niiltä, joita Herra on kutsunut taivaallisiin. He pysähtyvät ja alkavat asua tätä maailmaa niinkuin ei tulevaista olisikaan. Tämä on meidän vaaramme. Joulun Herra sanoo ystävilleen: „Jos te olisitte maailmasta, niin rakastaisihan maailma omaansa, mutta kun te ette ole maailmasta, niin maailma teitä vihaa." Ei taida tämä Herran sana meille so-

pia. Me viihdymme hyvin tässä maailmassa. Ei maailma meitä moiti, vaan kiittää. Me olemme kotiutuneet keskelle turhuuden markkinoita niin, että taivaallinen koti-ikävä, kilvoittelevan kansan tuntomerkki, on meille verrattain vieras jopa mahdottomalta tuntuva asia.

Suomen armeijan vanhassa sotavirressä veisataan:

„Minä vaivainen mato ja matkamies,
Mont' vaarallist' vaellan retkee,
Isän maat' etseissän tässä ties,
Ja odotan ehtoon hetkee.
Ei levollist' surutoint' majaa mull' tääll',
Sinn' riennän, kiiruhdan kaikell' väell',
Kus' lepo ja rauha mun kätkee."

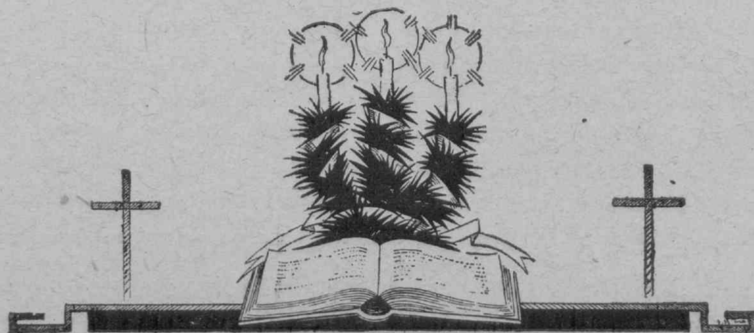
„Ei kotoo ja kaupunkii pysyvää
Mull' ilmass' tässä liene,
Mailma kanss' ilons' on menevä
Kuin kukoistus rauveta tiennee.
Mun elon kuin varjo ja uni tääll',
Kanss' koski vuotava kiiruhtaa viel',
Kuin sisälläns' maa veden vienee."

Eikö ole ihmeellistä ajatella, että ajallisen isänmaan puolesta taisteluun kulkevat sotamiehet veisasivat tällaista virttä, jossa soi muukalaisen syvä ikävä taivaalliseen isänmaahan. Tätä virttä veisasivat suomalaiset sotilaat v. 1808 mennessään Lapuan kunniakkaaseen taisteluun. Tämä matkamiehen virsi kaikui monta kertaa vapaussodan aikana heränneiden nuorukaisten veisaamana taistelujen välillä ja niiden aikana. Se on Herran sotijain virsi. Joka sellaista jaksaa sydämestään veisata, hän on jo kotona keskellä vaelluksensa vaivaa ja vaaraa. Herra tuntee omansa muukalaisiksi täällä ja hän muistaa muukalaisiaan.

Jos meidän nuorisomme saisi opetella muukalaisten mieltä, niin isänmaamme voisi katsella turvallisesti tulevaisuuteen. Siellä, missä on Herran edessä jouduttu aivan alas, vaivaisen madon verraksi, joka kuitenkin ikävöi pääsevänsä perille isänmaahan kerran, siellä jaksetaan seisoa selkä suorassa vihollista vastaan keskellä kuoleman verileikkiäkin. Muukalaiset, Herran eteen painetut, itsessään aivan heikot ihmiset ovat väkeviä Herrassa. Heidän ja vain heidän ei tarvitse peljätä perkeleen valtakunnan kivääreitä eikä tykkejä. Heidän heikkoudessaan näkyy Herran väkevyys. Ja he vaeltavat silloinkin elämään ja toivoon kun muut näkevät ainoastaan kuolemaa ja toivottomuutta. Kun he katselevat vihollista Herran edestä, niin he eivät masennu, sillä he tietävät, että vaikka perkeleen valtakunta hyökkäisi kuin tappava itätuuli vasten kypsynyttä viljaa, niin on jotakin, mikä on väkevämpi kuin tuon valtakunnan yhteinen voima — se on Herra, vain Herra.

Jos tämän kansan keskellä on muukalaisia, jotka toivovat taivaallista isänmaata ja viettävät joulunsakin kuin valvovat paimenet kedolla, niin Herra voi säilyttää ajallisen isänmaan kansansa pyhänä kilvoituskenttänä, jossa vähässä uskolliset koetellaan.

OLAVI KARES.

Kuolema JARAMA joella

KIRJOITTANUT ELIAS SIMOJOKI

Hän makasi juoksuhautansa ampumaluukulla kiväärinsä takana ja tarkasteli edessänsä avautuvaa maisemaa. Yö oli pimeä ja vain vaivoin piirtyivät silmiin edessä olevan kentän ääriviivat, lähinnä juoksuhautoja „espanjalaisiksi ratsastajiksi" kutsuttuja siirrettäviä piikkilankaesteitä, edessä loivakukkulaista nummea, vasemmalla ja takana metsäisiä kukkuloita siellä missä levittäytyivät vihollisen juoksuhaudat.

Hän oli ollut jo näissä Jarama-joen rintaman taisteluissa useita viikkoja eikä hän muualla ollut vielä ehtinytkään olla Espanjaan saavuttuaan. — Väliin oli ollut koviakin taisteluja, varsinkin silloin aluksi kun ryssät toivat tänne raskaita tankkejaan. — Silloin oli näillä seuduin tehty veristä työtä, ryssien tankkien konekiväärit ja pikatykit olivat pyyhkineet pitkin juoksuhautoja, taistelevien kiväärimiesten kiljuntaan ja kuolevien huutoihin oli sekaantunut tankkien telaketjujen surina ja nurinkääntyneistä palavista tankkihirviöistä oli levinnyt syvimpäänkin pommisuojaan palavien ruumiiden puistattava katku.

Viime aikoina oli ollut hiljaisempaa, arvattavasti valmisteltiin suurempaa hyökkäystä. — Niinpä tänäkin yönä sopi yövartiossa olevan sotilaan hyvinkin vaipua mietteisiinsä kunhan vain varoi ettei nukahtanut. Joskus vain kuului ilmasta kaukaa ammutun kuulan unettava viserrys tai kauempaa vasemmalla takoi joku konekivääri silloin tällöin lyhyitä sarjojaan.

Usein muistuivat tällaisina hiljaisempina taisteluaikoina hänen mieleensä Vapaussodan päivät lähes parikymmentä vuotta aikaisemmin. Hän ei voinut uskoa muuta kuin että hän näiltä ja Aunuksen taistelun ajoilta oli perinyt tuon merkillisen halun taisteluihin ja vaaroihin, ennenkaikkea taisteluun bolshevikeja vastaan. — Hän oli luullut jo veren asettuneen niiden parinkymmenen vuoden aikana minkä hän oli rauhassa elänyt, mutta mitä vielä. Kun hän sanomalehdistä luki Espanjan taisteluista, bolshevikien hirmutöistä ja Francon urotöistä, alkoi hänen suonissaan soutaa merkillinen polte. — Mukaan täytyi päästä maksoi mitä maksoi ja hän pääsikin. — Ja nyt hän oli sotilaana muukalaislegioonan joukoissa, joissa oli kansaa jos mistä maasta, vaikka pääosan komppaniasta muodostivatkin maurit.

Usein, kuten sanottu, muistui mieleen täällä vapaussodan aika ja Aunus myöskin. — Niin toisenlaista kuin niissä taisteluissa olikin, niin kiväärin ja konekiväärin pauke, nenään pistävä kirpeä savuttoman ruudin tuoksu ja kaikki sodan melske toi mieleen nuo nuoruudenaikaiset taistelupaikat. — Oi, ollapa täällä niitä oululaisia poikia, joiden kanssa hän oli taistellut Satakunnassa ja Tampereella! — Eipä sillä, taistelivathan nämäkin, nämä maurit ja muut vaikka puhuivat outoa kieltä ja hartioilla liehuivat kummat vaipat. — Mutta hän löisi vetoa 1 sataa vastaan, että jos näihin paikkoihin tuotaisiin muutamia komppanioita suomalaisia, niin ei Jaraman rintama montakaan päivää kestäisi!

Aunuksen taisteluista jäi hänen sydämeensä avoin haava. — Heidän pieni joukkonsa oli pikamarssissa samonnut läpi Aunuksen läänin, välillä aina taistellen. — Hän oli ehtinyt Aleksander Swiriläisen luostarille asti ja kuullut jäistä vapautuneen Syvärin aaltojen kohinan. Hän oli taistellut Vitelessä, Tuuloksessa, Pisissä, Nägrillä ja monessa muussa paikassa. Oi, niitä hyökkäyksiä, suomalaiset komentosanat kaikuivat, jääkärien sanat, suomeksi huudettiin tietysti, ei niinkuin täällä arabiaksi, es-

panjaksi ja ties vaikka miksi! Jääkärit, no niin, tietäähän sen, vihreissä mantteleissa edellä, pistooli kourassa. — Kovia ne taistelut olivat, ei tosin sellaisia kuin täällä, vaan kuitenkin. Eihän siellä ollut tankkeja, ei lentokoneita, mutta vielä ylivoimaisempi vihollinen vastassa kuin täällä. — Niin nuoria he olivat olleet silloin ja kokemattomia, mutta sisukkaita niinkuin nämäkin täällä.

Mutta sitten alkoi perääntyminen takaisin Suomen rajoja kohti. Kylä kylältä perääntyivät he jättäen taaksensa nuo nuorella verellä lunastetut seudut. — Hän muistaa, mikä epätoivo vallitsi niissä kylissä, joista he vetäytyivät pois, muistaa erikoisesti erään ukon, valkopartaisen, joka itkien syleili hänen polviansa ja rukoili jäämään Numoilan kylään, jota hän ei voinut tehdä. — Sinne jäi Aunus verisenä, raadeltuna, jäivät monet toverit. Siitä asti ei haava sydämessä ole parantunut, toisinaan tuntuu kuin siitä pisaroisi verta, hiljaisina hetkinä usein nousee piilotajunnasta kuin usvasta kasvoja sielun silmien eteen, toverien kasvoja kysyvin katsein: „Miksi meidän piti näin nuorena kuolla?

Niin, hänen nuoruuden unelmansa Suur-Suomesta on pirstaantunut. Hän on nyt Espanjassa, Jarama-joella, hyvä niinkin. Onhan niinkuin hän taistelisi täälläkin Karjalan puolesta vaikkei tuo joki, joka vyöryttää tummia vesiänsä merta kohti, olekaan Syväri ja vaikkei vastassa olekaan Pietarin punaupseerikoulun suomalaiset kurssilaiset vaan „Brigada Internacional."

— Äkkiä havahtuu hän mietteistään tarttuen lujemmin kivääriinsä, terästäen katsettansa. *„Rynnäkköön"* käy käsky läpi rivien, sinipunerva raketti nousee ilmaan. — Hän ryömii toisten mukana ylös haudasta, kivääriä puristaen kainaloa vasten, katse tähystäen tiukasti kohti metsänreunaa. He vääntävät paikoiltaan espanjalaiset ratsut. Jo leimahtaa vastapäinen metsänreuna. Valonheittäjien kiilat leikkaavat öistä pimeyttä, raketit sähisevät heidän päänsä päällä, hirvittävä konekivääri- ja kiväärituli kohdistuu maassa ryömivää massaa kohti. — Nyt täytyy heidän lähteä syöksyyn, yksi ainoa tahto terästää heidän sieluansa ja soi heidän jokaisessa hermossaan: *taistelu.* — Siksi he syöksyvät kohti tulta pistimin, pistoolein ja käsikranaatein, heidät on vallannut jonkunlainen atavistinen himo, joka ei tunne pelkoa eikä sääliä. —

Niin juoksee hänkin välkkyvin pistimin. Hän näkee monien viittojen liehuvan, kuulee heidän huohotuksensa, yhteen puristettujen hampaiden lomitse, hän näkee kaaduttavan ja noustavan, tajuaa huudot: *„Viva Espana, viva Franco!"*

Mutta äkkiä tuntee hän aivoissansa musertavan jysähdyksen, silmien edessä välähtää tulenliekki. Kauhea paino paiskaa hänet maahan, hänen käsistään kirpoaa kivääri. — Mutta mitä nyt — — hän vaipuukin alas johonkin syvälle, hän ei tunnekaan enää tuskaa, raskas paino hartioilta vyöryy pois. — Hän tuntee itsensä kuin keventyneeksi, oi, niin paljon nuoremmaksi jälleen! — Hänhän juokseekin *Syväriä* kohti, niin tuossahan ovatkin Swiriläisen luostarin muurit. Taistelutoverien hartioilta ovat pudonneet viitat, heillä onkin harmajat asetakit ja valkoinen käsivarsinauha. He juoksevat hänen ohitsensa ja ylitsensä, hän yhtyy heihin. — Hän hymyilee juostessaan, kuumat kyyneleet pulppuavat hänen silmistään, hän hymyilee niiden lävitse. — Hän kuulee vielä huudot: *„Eläköön Karjala"*, edessä leimahtaa Suur-Suomen ranta. Sitten hän ei näe enää mitään.

Valvotaan!

KIRJOITTANUT
J. V. VAINIO.

Me valmistaudumme vastaanottamaan joulua.

Jälleen kuulemme vuosisadasta toiseen kaikuneen jouluevankeliumin: Betlehemin paimenille ilmoitetaan sanoma, jota suurempaa ei maailmassa ole koskaan kuultu.

Merkillistä. Maan mahtaville, kuninkaille ja hallitusmiehille ei sitä ilmoitettu.

Miksi ei?

Siksi, etteivät he olleet ansiollisia noin suurta sanomaa vastaanottamaan, sillä he — nukkuivat. Ja varmaa on, ettei heidän sydämissään asunut huoli kansojen kohtaloista.

Taiteilijoiden näkemyksen mukaan kuvataan Betlehemin paimenet useinkin vanhoiksi miehiksi. Mielestäni heidän pitäisi olla n u o r i a, valmiina joka hetki taisteluun niitä voimia vastaan, jotka yön pimeydessä heidän laumojaan vaanivat. He v a l v o v a t: sitä eivät vanhat enää jaksa, koska he jo aikansa ovat odottaneet, valvoneet, taistelleet. Kuinka hyvänsä: suuri totuus on joka tapauksessa se, että odottavat, valvovat, taisteluun valmiit ja maailman silmissä vähäpätöiset olivat arvollisia vastaanottamaan suuren sanoman.

Se ei suinkaan ollut sattuma — niin oli ikiviisas taivaan Jumala asian hyväksi nähnyt.

Elämme nykyäänkin odotuksen aikaa. Kansan parhaat valvovat levottomina. Uusi isänmaallinen evankeliumi tahtoo tunkeutua ihmisten sydämiin ja valvojat ovat sen herätyshuudon jo kuulleetkin. Mutta tuntuu siltä kuin juuri ne, joiden odottaisi ennen kaikkea valvovan, olisivatkin uneliaimmat. Se on masentavaa.

Eikö siis isänmaan evankeliumin sanoma nytkään kantaudu maan mahtimiehille ja niille, joilla valta on, vaan kansan pienet — nuoret paimenetko — sen äänen nytkin kuulevat! Niin kai täytyy olla: jos vallanpitäjät ovat nukahtaneet omaan itsehyväisyyteensä, niin he ovat mahdottomia tajuamaan isänmaan ääntä, vaikka se taivaasta laskeutuukin heidän pimeään yöhönsä.

Vain v a l v o v a l l e ilmoitetaan. Niinhän se oli silloin — niin sen on oltava nytkin.

Uskon — ja olen iloinen siitä, että saan vakaumukseni muillekin kertoa — että se Suomen nuoriso, joka on aikakautemme kutsun kuullut, on myös kyllin arvollinen sen ymmärtämään, näin siksi, että se pyhän yön paimenten lailla on tätä sanomaa jo odottanut, se valvoo ja se on valmis taistelemaan pimeyden voimia vastaan kaiken sen puolesta, mitä se pitää pyhänä ja kalliina. Tämä kaikki merkitsee sitä, että nuoriso kenties saa kerran suuren työn suorittaakseen. Mutta suureen työhön tarvitaan jättiläisvoimia. Mistä saada ne?

Täytyy siis kasvaa. On tultava itse sisäisesti suuremmaksi. Mitä neuvookaan meille pyhä Bernhard: „Ellet päivä päivältä tule paremmaksi, lakkaat pian olemasta hyvä". Se merkitsee sitä, että isänmaan taisteluun eivät likaiset sielut kelpaa.

Me taistelemme historian sivuja ja pysyvä totuus, jonka ihmiskunnan aikakirjat meille kertovat, on tämä: vain jalo luonne, vain itsensä uhraava henki, vain se, joka kyllin vähäpätöisenä on polvistunut isänmaansa alttarin uhritulien ääreen — vain hän on jotain suurta saanut aikaan. Ja hänelle pystytetään muistopatsaita, joita aikojen oikut ja pyörretuulet eivät kaada, pysyvämpiä kuin kivi ja pronssi, sillä totuus vartioi niitä.

Suomen nuorisolla on itsetutkiskelun aikansa nyt. Nuorison täytyy siis rakentua, sen sielun täytyy päivästä toiseen kirkastua — silloin se kyllä täyttää ne toiveet, jotka sille syystä asetetaan.

Sydämellinen joulutervehdykseni sille nuorisolle

Veljenne ja taistelutoverinne

J. V. W a i n i o

KOULUPOIKIA 20 VUODEN TAKAA

Kirj. Reino Ala-Kulju

Joululoma lähestyi.

Pojat istuivat hämärästi valaistussa vinttikamarissa. Yksi toisensa jälkeen oli sinne saapunut, noussut narisevia portaita, hapuillut läpi pimeän käräjäsalin, koputtanut määrätyt kerrat ovelle ja odottanut kunnes ovi sisältäpäin avattiin.

— Kylläpä tuulee kuin Siperian lakeuksilta tuolta alajoen jäältä, oikein olin palelluttaa korvani, puuskutti Eeli.

— Siperiassa tässä kohta ollaankin, jollei mitään tapahdu, kivahti Jussi.

— Ja korvat näyttävät tältä kansalta paleltuneen ja sydän myöskin — lisäsi Ville.

— So, so pojat, eipä hätäillä, lausui Jaakko. Eiköhän vaan ole pikemminkin niin, jotta siperialaiset saavat pian näiltä mailta lähteä lipettiin. Muistellaanpas vaan, mitä kertoi Jussi-maisteri viime konventissa. Siinä vasta kuraattori. Kuuluu eduskunta julistaneen Suomen riippumattomaksi valtioksi, niin kertoi kuraattori ja vielä paljon muuta. Ja onhan siitä sanomalehdissäkin ollut —

— Julisti mitä julisti, mutta mitäs on kuulunut siitä meidän kirjeestämme, jonka me eteläpohjalaisten nuorten miesten nimessä lähetimme eduskunnan puhemiehelle, siitä kirjeestä, jossa me vaadimme omaa suomalaista sotaväkeä. Ei mitään ole kuulunut, paperikoriin on heitetty, puhui Niilo. On siinäkin sitten itsenäisyys, kun ei ole mitään kättä pitempää maan miehillä. Ryssät täällä isännöivät kuten ennenkin. Pois ne täältä pitää ajaa haisemasta. Niinhän päätettiin jo kesällä Lapuan päivillä.

— Hyvä, hyvä, kuului joukosta.

— Mekään emme saa mitään aikaan. Tähän meidän klubiinkin kuuluu vain 20 poikaa, ja kohta alkaa joululoma ja silloin olemme erillämme toisistamme, jatkoi Niilo.

— Mennäänpäs oikein virallisesti asioihin sanoi Aatto. Tämä on meidän viimeinen kokouksemme ennen joululomaa. Suuria asioita on tapahtumassa. Kansan kärsivällisyys loppuu. Näittehän sen Haapakoskellakin, jossa olimme mukana suojeluskunnan juhlassa. Ei tarvinnut muuta kuin lukea kertomuksia Isonvihan ajoilta, niin kyllä ymmärrettiin. Isäin henki elää. Paavo ja Iikka ovat olleet mukana aseita hakemassa. Ei olla enää ilman kättä pitempää. Jokaisella meistä on jotain takataskussa. Ja Kosolassa keitetään sisällystä niihin kuoriin, joilla täytimme takit ja housut siellä asemalla. Osaamme temput ja tunnemme kiväärin ja muut vehkeet joiden käyttöä jääkäri K. kävi täällä meille opettamassa. Ne vasta ovat poikia ne jääkärit, ja niitä tulee uusia ja uusia. Johtajia on. Ne osaavat toimia vaikkeivät paljon puhu.

— Lauletaan jääkärin marssi, huusi Armas. Lauletaan niin että ryssät sen kuulee toiselle puolelle jokea.

Kuin komennuksesta olivat pojat pystyssä.

— Osaan minä Jääkärin kaihonkin, lauletaan sekin, ehdotti Lauri.

— Ei tämä ole lauluseura, sanoi Aatto. Jatketaanpa asiaa. Niinkuin oli päätetty, kävin Kokkolassa. Tässä on paperit. Näitä on tuhansia. Nyt alkaa toiminta. Meitä on eri puolilta maata. Näitä julistuksia on levitettävä kaikkialle. Ne sisältävät vetoomuksen Suomen nuoriin, jotta nyt on noustava ja karistettava pois harteilta vuosisatoja kestänyt orjuuden ies. Meidän on uhrattava henkemme ja veremme isänmaan vapaudelle. Ryssät pois maasta ja alas punakaarti. Oma sotaväki on saatava. Näitä tulee jättää juniin ja asemille. Niitä on vietävä kotiseudulle. Vaikka meitä on vain 20, on maassamme

tuhansia ja taas tuhansia, jotka ovat samaa mieltä. Uusi aika on koittava ja me luomme tämän Suomen suureksi.

Hengästyneenä innostuksestaan lopetti Aatto.

Jokainen oli ottanut käteensä paperin ja tutki sytyttäviä sanoja.

— Minulle sata, sanoi Jussi.

Ja minulle ja minulle kuului eri puolilta.

— Kukaan ei saa ottaa enempää kuin tietää voivansa jakaa. Yksikänä kappale ei saa jäädä käyttämättä, julisti Aatto. Ne on painatettu klubin viimeisillä markoilla.

— Voi käydä niin, että nämäkin julistukset selitetään vain provokatioksi, niinkuin kävi niitten, joita naulasimme tienristille, epäili Jussi.

— Ei käy enää siten, vakuutti Niilo. Nyt on jo aika toinen ja meidänkin kieltämme ymmärretään. Ja ryssänkieliset julistukset minä ainakin leikkaan pois joka paikasta junista ja asemilta, niin kuin teimme jo aikoja sitten täällä. Olen sitä varten teroittanut linkkuveitseni.

— Uskon että meille kohta tulee suurempia tehtäviä, sanoi Aatto. Luulenpa että tämä poika pääsee joululomalla oikein sotakouluun. Kuuluu tulevan sellainen tännepäin. Mutta pikkupoikia ei oteta ja kahdeksasluokkalaiset saavat istua kirjojensa ääressä.

— Voi enkö minäkin pääse, kuului useammasta suusta.

— Kaksi pääsee, mutta sen ratkaisee toiset herrat, sanoi Aatto. Äkseeraamme teitä sitten joulun jälkeen.

— Vieläköhän sitä joulun jälkeen tänne tullaan, tuumi Heikki. Kunpa tulisi jotain. Jotain suurta. Vereni polttaa päästä oikein tosi tekoihin. Minusta tuntuu, että meitä pojat odottaa suuri kevätlukukausi. Ei mikään lukukausi vaan oikea tekojen kausi. Kunpa nuo meidän julistukset nostaisivat kansaa. Kun pääsisi kantamaan leijonalippua yli pauhun kenttien hurmeisten. Kuinka siinä olikaan siinä meidän lehdessä; „me kastamme ylpeän lippumme kerran meren ärjyviin aaltoihin. Niin totisesti me sen teemme." — Osaat sinä Veikko kirjoittaa!

— Luepas, Veikko se näytelmäsi Tokoista, se oli niin mojova, ehdotti Pentti.

— Ei nyt näytelmiä, tällä kertaa, sanoi Aatto. Mutta Ateenalaisten laulun me vielä laulamme.

Niin pojat: kilpemme kanssa tai kilpemme päällä, sanoi Aatto kun laulu oli päättynyt.

— Nyt on kokouksemme loppunut.

Ja käräjäsalin palkit narahtelivat poikain poistuessa.

ETEENPÄIN

Viena huurteinen välkehtii,
halla jängiltä huhuu:
kohta tuomio tulvehtii,
kohta oikeus puhuu.

Tahto taivaalta katsokaa
talven ruhtinasliekin:
kestä pelvotta, Perman maa,
minne arpasi viekin!

Pauhu Jäämeren vuonoihin:
Ulvovan päivän koittoon
vahvoin valtiasaskelin
viekää viirinne voittoon.

PAAVO HYNYNEN.

Kynttilät tuikkivat tuhannet
toisella puolen rajan.
Onnesta sykkivät sydämet
päivänä Vapahtajan.

Riemua suurta ja valtavaa
laulavat kellonkielet.
Täällä on pimeä marto maa,
veressä pihtipielet.

Täällä me katveessa karsikon
kuljemme murheen teitä,
huulilla huokaus sanaton
— murtunut isämeitä.

Pälyen kuin merenkulkijain
kuohuja salakarin
kahleissa kidumme, kuulostain
pitoja Belsasarin.

Pyövelit riehuvat raivoten,
orjiksi meidät myyden. —
Täällä on tapettu ihminen
nimessä — ihmisyyden.

Jumala! Miksi et kasvojas
valista lastes puoleen?
Sallitko köyhimmän kansoistas
sortua tuskaan, huoleen?

Eikö sun tähtesi ainutkaan
Valkaise synkkää itää?
Kirotun laillako kuolemaan
kansasi käydä pitää?

Jumala! Kuuntele Karjalaa,
sorrettu nosta maasta!
Lähetä repivän rajan taa
sanoma Messiaasta!

HEIKKI ASUNTA.

Karjalaispojan kuolema

KIRJOITTANUT VILJO LIUS

Tallirenki Matti, väkisin ryssien hevosia sukimaan otettu karjalainen poika, kuuntelee allapäin rajavartijasolttujen molotusta, johon liittyy silloin tällöin suomalaisten kommunistien ärräpäisiä kirouksia. Koko päivä on vartijatuvassa juotu, kohoteltu laseja „Leninille, kommunistien ainoalle vapahtajalle" ja manattu lahtarit ja heidän kätyrinsä helvetin pohjimmaiseen kattilaan. Ja aivankuin osoittaakseen voimaansa, heittää muuan pitkäsäärinen roikale tuopillisen pirtua „tasa-arvon nimessä" Matti-rengin kasvoille, tallipojan, jota ei sakkiin ottaa voi eikä ampuakaan ilkiä.

Ryssien hohottaessa Matti kuivaa synkännäköisenä kasvonsa ja poistuu tuvasta.

Kymmenen vuotta on kohtalo jo ollut kova Torasjärven takamaatorpan pojalle.

Aunuskaupungin kommunistipesiin oli silloin kiirinyt huhu, että Torasjärvellä asuu „lahtari, jonka vuota on vielä parkitsematta" ja niin oli jouluaattona kymmenen vuotta sitten punainen komennuskunta saapunut pyssyineen ja pistimineen taivallettuaan penikulmia pitkän lumisen taipaleen. Nälissään ja raivoissaan astuivat miehet sisään, yllättivät isän Pyhää Kirjaa lukemassa sen pienen kynttilänpätkän valossa, joka oli tätä joulua varten saatu valetuksi, yllättivät äitivanhan rukoukseen vaipuneena sängyn reunalla ja veli-Pekan, vantteran Karjalan pojan, hartaana kuuntelemassa isän lukua.

„Perkele, täällähän vietetään porvarien joulua!", oli johtajakommunisti kironnut kohottaen kiväärinperän ilmaan kuin lyödäkseen.

Ihmeteltävän tyynenä oli isän katse kohonnut kirjasta.

„Mitä vierailla on asiaa?"

„Tulimme vangitsemaan sinua. Olet taistellut työläisten valtaanpääsyä vastaan suomalaisten lahtarien rinnalla, olet joutunut joukkojemme vangiksi, mutta karannut lyötyäsi ensin henkihieveriin erään punaisen sotilaan. Vain kaukainen asuinsijasi on pelastanut sinut jo aikaisemmin joutumasta seinää vasten. — Tämä on syytekirjelmämme ja siihen liittyy nyt vielä joulunviettosta annettujen määräysten rikkominen. Meillä on mukanamme määräys ampua sinut."

„Ampukaa vain. Olen jo sitä odottanut. Kuolen joulun pelastussanoma huulillani —."

Ja kääntyen kauhusta ja tuskasta vaikeroivan äidin puoleen, jatkoi vaari:

„Hetkeni on lyönyt. Minut ammutaan nyt. Vuosikymmeniä olemme yhdessä kulkeneet, nyt on kaikki lopussa . . ."

„Jätä jaarittelut", ärjäistiin isälle. „Ja valmistaudu kuolemaan."

„Olen valmis, en pelkää. Olen nähnyt kauheampiakin kohtaloita. Olen nähnyt, kuinka nuoren suomalaisen soturin ruumis kärventyi Kiimasjärven korven roviolla, kuinka muita vankeja uhattiin samalla kohtalolla ja kuinka sinä, joka nyt suurena herrana teutaroit, olit yhtenä pyöveleistä . . ."

Enempää ei vaari ollut ehtinyt sanoa, kun kommunistin pistooli laukesi ja hän lysähti verissään maahan.

Pekka-veli, joka oli seurannut tapahtumain kulkua nurkkarahilta, syöksyi silloin puukko kädessä esiin isäänsä puolustamaan ja sai jakaa tämän kohtalon.

Ja Matti, seitsenvuotias Matti, oli löydetty uunin nurkasta kyyhöttämästä kauhusta laajentunein silmin. Hänet korjasivat pyövelit mukaansa ja siitä illasta oli hänelle alkanut ankara aika.

Järkensä menettänyt äitivanhus kuoli muutama viikko tapahtuman jälkeen Aunuskaupungin kurjassa sellissä ja Matti sai seurata komennuskunnan mukana rajalle.

— — —

Nyt hän on jo seitsentoistavuotias. Mutta kymmenen vuoden takaiset tapahtumat saavat hänet vieläkin kauhusta vapisemaan. Ja varsinkin joulun päivinä repeää vanha muistojen haava ja tuskaa tuottavina virtaa silmien ohi tuon illan kauheat kohtalot.

Pitkä-Risto, roikale, joka äsken oli tyhjentänyt viinakannun Matin kasvoille, on sama mies, jonka kädet ovat hänen omaistensa veren tahrimat. Tätä kohtaan on ääretön viha, katkeruus ja inho vuosi vuodelta paisunut pojan mielessä ja tänään se raatelee jo veitsen tavoin.

Pakkanen jäähdyttää kuitenkin hieman pojan kiihkeyttä ja hän jää seisomaan tuvan seinustalle. Ilmassa on sittenkin joulun tuntua. Väkivalta, raakuus, ryssien hoilotus, määräykset, mikään ei ole voinut sitä estää. Puut ovat huuruisia kuten ennen Torasjärven takamaitten jouluaattoina, lumi narahtelee askelten alla kuten aina joulun pyhinä: — Jumala on sittenkin antanut Karjalalle joulun, kunhan sen asukkaat vain sen näkisivät . . .

Vai johtuukohan tämän Suomen läheisyydestä, Suomen, jossa kerrotaan vielä poltettavan joulukynttilöitä, josta kerrotaan, — tosin vain hiljaa ja kuiskaillen pirttien nurkissa kun rajavahteja ei ole läsnä — että siellä saa lukea Raamattua, käydä kirkoissa, olla vapaana eikä tarvitse pelätä karkoitusmääräyksen tuloa.

Olisikohan se mahdollista? Olisiko oikeutta ja vapautta vielä olemassa? Ja voisikohan se saapua myös tuon rajaviivan yli, tulisivatkohan valkokaapuiset miehet *vielä kerran* Karjalaa vapauttamaan, ne miehet, joista isä oli aina ihannoiden kertonut? Jos ne tulevat, yhtyy hän, punaisen rajavartijakämpän tallirenki, varmasti heihin!

Mutta voisinhan minä . . .

Ja pojan mielessä kiteytyy suunnitelma: Suomeen viettämään joulua, kertomaan Karjalan hädästä, pyytämään apua . . .

— — —

Yön hetket ovat tulleet. Ilonpito on vartijakämpästä laannut. Matti valvoo hevospilttuussa, odottaa sopivinta hetkeä, vahdinvaihtoa, jolloin hänen on helpoin ylittää raja.

Samassa portaissa narahtaa. — Pitkä-Risto astuu ulos, hoippuu tallirakennusta kohden, huomaa seinustalle — varomattomasti kyllä — asetetun suksiparin, tuntuu saavan jotain mieleensä ja astuu talliin.

„Aiotko Suomeen, poika?"

Seitsentoistavuotias Matti ja Pitkä-Risto seisovat hetken vastakkain. Poika yrittää livahtaa ulos, mutta mies astuu eteen. Syntyy taistelu. Kohmeloinen jätkä jää alle, tarttuu Matin kurkkuun kiinni, mutta tämä saa survaistuksi puukon Riston rintaan.

Siihen jää makaamaan Matin omaisten murhaaja, kautta Karjalan kuulu bandiitti Pitkä-Risto henkitoreihinsa. Jumalan kosto oli hänet kohdannut.

— — —

Mutta tallipoika Matti kiitää suksillaan kohti rajaa. Kumma hurmio on hänet vallannut. On kuin takaa yhäti kuuluisivat Pitkän-Riston kuolinkorahdukset. Mutta ne hautaantuvat sittenkin sen äänen alle, joka hänelle tuntuu huutavan jostakin kaukaa, joka sanoo hänelle: Suomeen, Suomeen, apua Karjalalle!

Matin lapsekkaassa mielessä liikkuu jo ajatuksia paluusta. Siitä, kuinka hän kerran vielä astuisi vanhan, ränsistyneen Torasjärven kotitorpan ovesta sisään, pys-

tyttäisi isän ja veljen haudalle ristin, sytyttäisi kynttilän jouluaattona heidän muistolleen ...

Raja on enää parin sadan metrin päässä. Yhä vain eteenpäin. Enää muutama kymmenen metriä, tuskin sitäkään ...

Samassa kajahtaa laukaus, luoti lävistää rinnan. Poika suistuu hangelle, yrittää nousta, konttaa muutaman askeleen eteenpäin, taas kaatuu. Takaa kuuluu lähenevän patrullin kirouksia. — Matti yrittää kontata edelleen. Enää on muutama metri rajaviivalle, vielä hetkinen ja hän on Suomen puolella.

Hän pääsi ylitse rajaviivan. Mutta samassa loppuivat voimat; siihen retkahti nuori karjalainen poika hervottomana rajan ääreen.

Mutta kuolevan nuorukaisen ajatukset toimivat vielä. Hänen mieleensä on astunut rauha. Hän on päässyt jouluksi ryssättömän, vapaan suomenpuoleisen Karjalan kamaralle.

Ja hänestä tuntuu kuin isä huutaisi hänelle jostain kaukaa, joulutaivaan tähtien takaa: Kerran on koko Karjala vapaa! Tule, poikani, minä odotan.

Ja hänestä tuntuu kuin muinoin, kymmenen vuotta sitten isän, äitivanhan ja veljen kotimökin veisaama virsi yhä soisi hänen sielussaan, kuin tsasounan kellot soittaisivat joulun rauhaa Karjalan heimolle ...

POIS NÖYRÄ PUHE

Pois nöyrä puhe
ja epäröinti voimistamme pois!
Jos usko puuttuu,
lujinkaan ei kestä.
Ja mitä auttaa vaikka vaikerois.

Pois ujostelu
syrjäseutulainen!
On täältä suora linja aurinkoon.
Ja kyllin voimakas
on suku suomalainen.
Se usko sydämiimme juurtukoon.

On maamme kaunis.
Rakastakaa sitä.
Ja hyvin vartioikaa isäin
leiviskää.
On vihamiehiämme
silloin länsi, itä,
jos vieras peltojamme tähyää.

Ken laimin lyö
ja hylkii kotiansa,
on uskon kaikkeen kadottanut hän.
Ja arka, avuton
on silloin tämä kansa,
jos koti hoidossa on hylkijän.

Pois vaikerointi!
Syyt' ei ole tähän.
Ja epäusko pois ja ujous!
On paljon meitä,
joskin luvult' vähän,
jos nostaa joukkojamme maahan
rakkaus.

OIVA PALOHEIMO

„Vilppulan vaihe on lasten lapsille laulujen aihe."

Kirj. Iisakki Nikkola.

Vilppulasta muodostui eräs vapaussotamme historiallisimpia paikkoja. Siellä lyötiin ensi kerran etelästä pohjoiseen etenevät punaryssät.

Samalla siitä muodostui Pohjanmaan lukko, jonka ylitse ei vihollista laskettu.

Siellä käytiin monia taisteluita, voittoja saatiin, mutta myöskin voitot vaativat uhreja ja monasti raskaitakin.

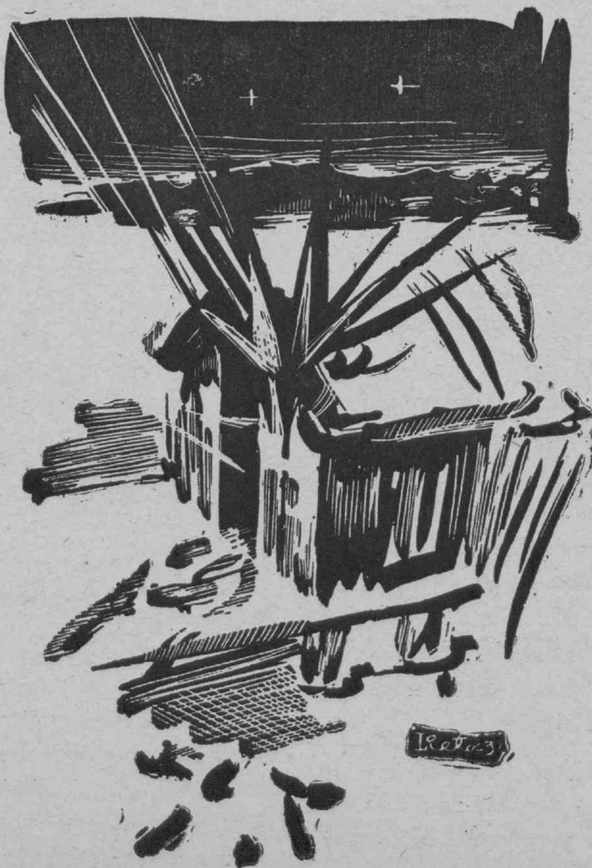
Vilppulan taistelut v. 1918 ovat todellakin ehtymättömien muistojen sarja. Jokaisella siellä olleella rintamamiehellä on niistä omakohtaista kerrottavana, — monet tapahtumat ovat kuitenkin menneet aseveljien mukana hautaan sitä mukaa kuin näihin taisteluihin osaaottaneitten rivit harvenevat.

Kerron tässä erään tapahtuman, joka taistelujen tuoksinassa kykeni voimakkaasti muistuttamaan siitä, jos Jumala on puolellamme, ei meille mitään pahaa tapahdu.

Taistelu oli kestänyt jo useita päiviä yhtämittaisesti. Vihollinen teki jatkuvasti hyökkäyksiä tykistön ja konekiväärien tulen tukemana. Meidän puoleltamme vastattiin niinikään tykki-, konekivääri- ja kivääritulella, joskin paljon harvempaan, sillä olimme monta vertaa vihollista vähälukuisammat.

Taistelut olivat näinä päivinä rasittavia ja kysymyksessäolevana päivänäkin jatkuivat kahakat puoleen yöhön saakka. Joukkueeni oli saanut noin 1,5 kilometrin taistelukaistan Vilpppulan rautatiesillasta Mänttään päin hoidettavakseen.

Aamun sarastaessa annoin miehistölle luvan mennä hetkiseksi lepäämään määräten yhden ryhmän asettumaan vartioon, jonka voin tehdä, sillä taistelu oli aamupuolella yötä tauonnut.

Vihollisen tykistön tuli oli pitkällisten taistelujen kestäessä muodostunut aika tarkaksi, ammukset putoilivat aivan asemalinjoillemme. Jos mies liikkui päiväsaikaan taistelukaistalla, sai tehdä melkein poikkeuksetta tykinammusten kanssa tuttavuutta.

Kun taistelukaistallamme oli noin 1 kilometrin pituinen järvenselkä, asetin vartion niin, että puoli ryhmää oli järven ulommaisessa laidassa ja toinen puoli vastaavalla rannalla, josta oli hyvä näköala koko taistelukaistalle. Kummallakin puolen suojasi vartiopaikkaa metsikkö; talonpuoleisella rannalla oli vielä uimahuone, johon vartio oli asettunut ja jonka avonaisesta ovesta oli erinomaisen hyvä näköala.

Kun olin saanut miehet paikoillensa ja antanut kummallekin puolelle omat tehtävänsä, menin katsomaan, kuinka levolle päässeet ryhmät ovat aikaansa käyttäneet.

Ilmassa alkoi taas tuntua ruudin käryä varhaisesta aamusta huolimatta. Olimme tottuneet siihen, että punikit noudattivat kahdeksan tunnin työaikalakia, jota harvoin rikottiin ylitunneilla.

Mutta nyt tehtiin poikkeus, vaikka taistelu olikin kestänyt jälkeen puolen yön. Tykit alkoivat paukkua jo aamusta varhain.

Sain komppanianpäälliköltäni, — silloin luutnantti, (nykyisin majuri) — Könniltä määräyksen asettaa joukkueen paikoilleen taisteuvalmiina.

Tällöin jo tykkien ammusten räjähtely täytti ilman ja kuularuiskujen luotisuihku viuhui ilkeästi päittemme päällä.

Kutsuin ryhmänjohtajat luokseni ja annoin kullekin tehtäväksi viedä ryhmänsä sille kuuluvalle paikalle taistelukaistalla.

SOI RUKOUS

Soi rukous:

Armo anna

Siperian syövereihin!

Soi rukous:

Hengelläsi

tao tunturikiveksi

sinimustat miekkamiehet

Jäämeri jämeä-ääni,

pakkanen purija-ahma

tempaavat tulesta Turjan

sähähtävät tapparansa.

Ryntäsi rajut vihurit,
tahto tuiskusi Lapista,
välähti väkeväin miekat,
takoi tannerta kaviot,
löi sisu sinistä tulta,
kosto kokkoa punaista.

Kaartui aamu Karjalalle,
Inkeri suvehen saapui.

Karjalan saloilla kannel
helisi heleät hetket;
aamusella aallot lauloi,
päivin soitti sinikellot,
iltasella kaislan kaiho,
yösydännä yksinänsä
vainajain vihurimiekat.

PAAVO HYNYNEN.

Nyt alkoi vihollisen tykkituli kiihtyä äärimmilleen, johon meidän tykkimme vastasi harvaan mutta haikiaan. Vihollisten ammukset räjähtelivät ympärillämme, ilma oli täynnä sodan pauhua ja vähitellen yhtyivät leikkiin molemmin puolin myös kuularuiskut ja kivääritu1i.

Lähdin tarkastamaan vartiossa olevan ryhmän toimintaa. Ensimmäinen ryhmänpuolisko oli talosta muistini mukaan noin 2—300 metrin päässä.

Olin edennyt talosta noin 50 metriä, kun uimahuoneessa olleet miehet lähtivät tulemaan minua kohti jättäen vartiopaikan, vaikka olin heille nimenomaan antanut tehtäväksi seurata taistelukaistan kaikkia tapahtumia niin kauan kuin lähetän uudet miehet vartioon.

On luonnollista, että olin kiukkuinen miehille, jotka olivat jättäneet paikkansa ja vieläpä taistelun aikana. Aikomukseni oli pitää heille ankara nuhdesaarna. Muistan vielä elävästi, kuinka aioin nuhdella näitä miehiä sillä, että ken taistelun aikana jättää taistelupaikan, hänelle tulee siitä seuraukseksi kuolemangaistus. Tällaiset ajatukset risteilivät mielessäni.

Olen tahtonut kertoa kaiken niinkuin se tapahtui todellisuudessa ja nyt seuraa se puoli asiasta, millaiseksi se nuhteleminen mudostui.

Välimatkamme oli enää noin 100 metriä, kun taaskin tapahtui jotain erikoista. Vihollisen tykinammukset räjähtelivät ympärillämme muodostaen syviä kuoppia maahan. Samassa tulee kaksi perättäistä vihollisen tykinammusta osuen merkillisesti: toinen sattuu uimahuoneen oveen räjähtäen siinä ja toinen menee seinästä sisälle räjähtäen sisällä. Lautainen uimahuone vavahtelee, mutta jää kuitenkin paikoilleen.

Arvannette tästä, saivatko miehet nuhteita. Olin aivan liikutettu enkä osannut sanoa muuta kuin että: Jumala johdatti meidät pois varmasta kuolemasta.

Mainitut neljä nuorukaista kuuluivat Ilmajoen suojeluskuntaan. Heidän nimensä painuivat lähtemättömästi mieleeni ja tulkoot ne tähänkin merkityiksi. He olivat: talollisen pojat Juha Välkkilä, Lauri Kuusisto, Salomon Latvala ja talollisen kasvatti Elias Rajasaari.

Olen jälkeenpäin ajatellut monasti tätä tapahtumaa ja toivon, että jos sinäkin „Luo lippujen!"-lehden lukija — kuka lienetkin —, ajattelisit sitä ja vastaisit omantunnonmukaisesti, niin vastauksesi on, jos Jumala on kanssamme, ei meille mitään pahaa tapahdu.

KIRJOITTANUT PAAVO SUSITAIVAL

Oli oikea tulipalopakkanen — siinä neljänkymmenen asteen korvilla, ja komeina, rätisevinä viuhkoina peittivät revontulet pohjanpuolista taivasta.

Pohjolan talven alakuloinen, pimeä yksinäisyys pyrki väkisin synkentämään muutenkin apeat mielet — Hallan erämaatalossa — loputtomien taipaleiden takana. Olimme jääneet yksin, *Hallan ukko, Läheniemen Matti* ja minä, sillä etappia hoitanut jääkärikomennuskunta oli vuoden vaihteessa joukolla painunut rajan taa. Mutta henkireikä Ruotsiin oli kaiken uhallakin auki pidettävä. Viimeisiäkin Suomessa toimivia aktivisteja uhkasi vangitseminen, ja huhut kertoivat, että ryssät tällä kertaa suunnittelivat oikein suurta apajaa — lopettaakseen kerta kaikkiaan vihatun jääkäriliikkeen Suomesta. Urkkijoita parveili kaikkialla — Hallaankin niitä pistäytyi likaisille asioilleen, ja kaikki talot Tornionjoen — Kemijoen välillä olivat jatkuvan silmälläpidon alaisia.

Ei oikein sopinut pistoolejakaan käytellä, sillä seurauksena olisi ollut yhä suurempien ryssälaumojen sijoittaminen paikkakunnalle. Etappi oli tärkeämpi kuin pari kuulaa ryssän kätyrin ruumiissa.

Pistoolit pidettiin kuitenkin aina varalta housunkauluksessa tai valtavan poronkintaan sisällä, minne tämä kuoleman kone kätkeytyi heti käyttövalmiina, milloin matkoilla liikuttiin ihmisten asuinpaikoilla. Nukkuessa olivat aseet aina päänaluksen alla, patruuna piipussa, varmistin herkkänä ja vaatteet heti käsillä tai päällä, poro sekä sukset sopivan matkan päässä talosta — käyttövalmiina — varapiilopaikka katsottuna — torppa tai metsäkämppä — aina tilanteen mukaan.

Mutta kylvyssäkin oli joskus käytävä purkamassa viikon vaivat ja harmit Hallan savusaunan makeaan löylyyn. Niinpä eräänä iltana painuimmekin kolmisin saunan lauteille. Aseet otettiin luonnollisesti mukaan käyttövalmiiksi penkille vaatteittemme viereen. Hälyyttäisivät sitäpaitsi äkäiset porokoirat jo kilometrien päästä, jos joku vieras taloa kohti pyrkisi.

Kovan otimmekin löylyn. Virtana valui hiki punoittavista pinnoistamme, ja aina vain paiskeli Matti kipollisen toisensa jälkeen tuliselle kiukaalle. Suloinen raukeus valtasi ruumiin — olipahan sentään sauna!

Mutta mitä nyt? Ovelle koputettiin. Varmaankin joku talon väkeä, koska koirat eivät olleet mitään huomanneet.

Niin olikin. Eräs Ukon reippaista tyttäristä siinä meille sanaa kiidätti. Kylältä oli tullut poromies — omaa väkeä — miten lie koirilta huomaamatta pihaan päässyt. Tärkeän oli mies tuonut sanoman. Santarmeja odotettiin millä hetkellä hyvänsä kirkonkylään ja sieltä edelleen Hallaan saapuviksi, ja eräiden seikkojen vuoksi sanantuoja matkalle hankkiutuessaan oli vielä huomattavasti myöhästynyt.

Siihen paikkaan loppui Läheniemen Matin löylyn heitto. Kiire tuli meille saunamiehille. Ei siinä joutanut, vaikka juuri parhaaseen hikeen olimme ehtineet — jäähdyttelemään, vaan suoraan lauteilta oli kiskaistava vaatteet kostean ruumiin verhoksi, aseet käyttövalmiiksi, ja sitten oli työnnyttävä ulos kiljuvaan talvipakkaseen.

Vilustumisenvaarasta huolimatta oli heti hypättävä suksille, ja lyhyen neuvonpidon jälkeen painui kolme vainottua miestä aluksi kovaa tiepohjaa — takaa-ajajien eksyttämiseksi — korven peittoon.

Sitä hiihtoa en koskaan unohda. Vaatteet jäätyivät, nahkea, kylmä ilma tunki luihin ja ytimiin, ja keuhkot hengittivät puuskuttaen.

Eniten kävi sääliksi Hallan Ukkoa, jo vanhaa miestä, joka, niin sitkeätä erämiespolvea kuin olikin, pyrki kertakaikkiaan menehtymään.

Katkerana ja hammasta purren siinä Matti Läheni-

men kanssa edellä hiihdimme väliin pysähtyen odottamaan uupumaisillaan olevaa vanhaa miestä. Kurjaa kurjemmalle tuntui matka lumisessa korvessa. Mitenkähän jaksaisimme peninkulmien päässä olevaan piilopaikkaan — salomökkiin?

Armoton kohtalo näytti meitä vainoavan. Tämäkö oli sitten oleva Suomea ja suomalaisen taistelijan kohtalo? Tämäkö loputon hangessa tempominen aktivismin viimeisiä ilmauksia Pohjolassa? Ja tännekö hankiin, kotiseutunsa laajoihin korpiin täytyi Hallan Ukon menehtyä?

Kulku kävi yhä vaivaloisemmaksi. Viimeinen mies pyrki jäämään. Emme voineet mitenkään vanhusta auttaa. Itsekin arvelimme tämän hiihdon viimeiseksi, niin tavattomia ponnistuksia vaati äkillinen siirtyminen saunan lauteilta suoraan suksille. Ja jos tästä selviäisimmekin — säilyisimmekö keuhkotulehdukselta?

Mutta Ukon sydän kesti. Hitaasti matoivat ohitsemme kilometri kilometriltä korven ylväät kuuset ja soiden kääkkyrämännyt.

Vähitellen tasaantui verenkiertomme ja keuhkojen puuskuttava hengitys. Jäätyneet vaatteemme ja partamme muodostivat vähitellen — tosin kylmänkostean, mutta kuitenkin suojaavan verhon jäätävää viimaa vastaan.

Hitaasti, loputtoman hitaasti, nousi hiihtäjien jono vaaran rinnettä. Jo kuului koiran haukuntaa. Lähestyimme piilopirttiä.

Vielä iäisyydeltä tuntuvat hetket, ja valoa pilkoittaa. Hoipumme pirttiin. Lysähdämme penkeille, ja ylivoimainen väsymys saavuttaa uupuneet miehet.

Mutta jo varhain seuraavana aamuna oli etsittävä varmempi turvapaikka — metsäsauna korven kätkössä — sillä saattoihan vainolainen tarkastaa seudun talo talolta.

Olen senjälkeen m.m. vapaussodassa hiihtänyt montakin raskasta retkeä, mutta synkin muisto on jäänyt tästä hiihdosta Hyrynsalmen huurteisilla saloilla tammikuisena talviyönä v. 1917. Eikä suksien näkeminen minussa milloinkaan herätä sunnuntaiurheilijan hilpeyttä, vaan pikemminkin muistelen sitä kidutusta, minkä ne uupuvalle miehelle voivat korvessa tuottaa — silloin, kun matka käy vainoaikojen ankarien tähtien alla.

Tuokio taistelurintamalta

Kirj. J. KAVEHEIMO

Kaivokadulla tuli vastaani entinen työtoveri. Tervehdin. Vastaus osoitti, että tulijalla olisi jotakin sydämellään. Senvuoksi jo sivuutettuamme toisemme pyörsimme ympäri ja tervehdimme kädestä pitäen.

Tunsin hänet jo vankileiriajoilta. Olimme asuneet pitkän aikaa samassa sellissä. Hän oli ahkerasti opiskellut marxilaisuuden teoriaa. Olin häntä siinä auttanut. Useasti olimme keskustelleet Marxin teorioista, punninneet niitä ja arvelleet niiden käytäntöön soveltuvaisuuden mahdollisuuksia. Olin itsemielestäni ollut puhdasverinen marxilainen. Mutta Arvo, jota pidin oppipoikana marxilaisuuden tuntemisessa, oli ehtinyt tuomita minut jo monta kertaa „auttamattomaksi idealistiksi".

Pidin Arvosta suoran, rehdin luonteensa takia. Jaoimme ilot ja surut. Pakettien vastaanottoaikoina oli kosketus veljellisen välitöntä.

Nyt seisoimme kadulla kätellen toisiamme, minulla ilo jälleennäkemisestä, Arvo terävästi, pilkallisesti katsoen, hampaittensa välistä pusersi: „Paljonko sait nahastas kun myit sen porvareille?"

Hämmästyin kysymystä, kun se tuli Arvon suusta! „Menkäämme Mustaan Karhuun, siellä saamme rauhassa punnita tuota kauppahintaa", kehoitin Arvoa. „Vai uskallatko tulla sinne?"

„Miksen uskaltaisi, ette te karvoinensa niele", oli vastaus!

Menimme Mustaan Karhuun, etsimme syrjäisen sopen. Pienen pöydän ääressä vastakkain istuen selitin Arvolle ne syyt, mitkä olivat johtaneet siihen että olin hylännyt marxilaisuuden ja liittynyt IKL:een.

Tiesin, että hän pyrki rehellisesti etsimään totuutta, joskin mielestäni hänen ajatuksensa liikkuivat verrattain raskaasti. Hänen täytyi saada ajatella rauhassa, punnita ja pureksia. Selitin hänelle juurtajaksain, miten marxilaisuuden teoriat ovat kerta toisensa jälkeen romahtaneet, kun ne ovat joutuneet käytännöllisen elämän kanssa kosketuksiin. Vetosin hänen tietoonsa, miten oli käynyt Karl Kautskyn, marxilaisuuden soveltamisteorioiden heitellessä härkäpyllyjä Saksassa, missä sosialidemokratia liberalismin liittolaisena johti ennenkaikkea työväestön äärimmäiseen kurjuuteen.

Kerroin hänelle Itävallan sosialistiteoreetikkojen Marx-tulkinnoista ja miten olin suurella myötätunnolla seurannut Itävallan sosialidemokraattien ponnisteluja kun he olivat Marxin teorioita yrittäneet soveltaa käytäntöön. Mutta kaikki oli päättynyt täydelliseen romahdukseen. Itävallan työväki oli kyllästynyt sosialidemokraattien kokeiluihin ja luopuneet johtajistaan.

Köyhälistön diktatuuri on ainoa pelastus päätyivät Itävallan sosialistijohtajat julistamaan ja ryhtyivät sanoista tekoihin, yhtä huonolla menestyksellä.

Oli vahinko, etteivät Itävallan *sivistyneet* sosialidemokraatit saaneet pidempää aikaa kokeilla aseellisella köyhälistön diktatuurin tiellä, silloin olisi meillä todistus, mihin „sivistynyt" köyhälistöndiktatuuri päättyy?

Nyt meillä on aitoja näkemyksiä mihin todellinen proletariaatin diktatuuri johtaa kun sitä väärentämättömänä harjoitetaan, niinkuin bolsheviikit Venäjällä sitä harjoittavat. Se on johtanut lopulta marxilaisuuden teorioiden hylkäämiseen ja siirtymiseen stalinilaisuuteen, joka on taas puolestaan painanut koko Venäjän kansan mitä pöyristyttävimmän kurjuuden ja sorron alle.

En ole mitään tuominnut umpimähkään. Päinvastoin tunsin suurta sieluntuskaa, kun yhä uudelleen ja uudelleen täytyi nähdä niiden perusteiden pettävän, joita olin pitänyt järkkymättöminä. Etsin epätoivon vimmalla vastausta kysymyksiin, miksi ei marxilaisuutta voida soveltaa käytäntöön? Miksi marxilaisuus, sensijaan että pelastaisi työväen kurjuudesta, painaakin sen paariaisluokan asemaan, vailla kaikkia ihmisoikeuksia, niinkuin neuvostolassa on tapahtunut?

Yritin saada jotakin ratkaisevaa vastausta meidän sosialidemokraattisilta johtomiehiltämme. Mutta turhaan sain kysyä. Säälinsekaisia katseita ja hymähtelyä sai vastauksien asemasta. Itse *puolueen puheenjohtajakin* katsoi arvovallalleen sopivaksi paeta, kun pyysin keskustelua.

Kommunistit olivat niin viisaita, ettei niin tyhmistä asioista kannattanut ollenkaan keskustella. Kun en hellittänyt, karttoivat vastuunalaiset johtomiehet minua kuin spitalisairasta.

Sain tietää järkyttävän totuuden — sosialidemokraattiset ja kommunistiset *johtomiehet ovat itse täydelleen selvillä periaatteettomuudestaan.* He riippuvat vaan leivässä, lihavassa leivässä kiinni. Työväki ei heille merkitse mitään.

Voit todeta nyt, miten entiset, keskenään riitelevät sos.dem.- ja kommunistijohtajat istuvat rinnan johtajapaikoilla sulassa sovinnnossa saalistaen työväen hiellä ja vaivalla kootuista palkoista mahdollisimman suuren veron. Heillä ei ole mitään periaatteiden ristiriitaa, *sillä heillä ei ole mitään periaatteita eikä ihanteita.*

Ihanteettomien ihmisten maailmassa on ummehtunut ilma. Halusin hengittää raitista ilmaa. Löin rikki veljesverestä löyhkäävän marxilaisuuden kammion omalta kohdaltani. Sitä reikää on yritetty peittää „luopiomantteli"-huudolla ja „kalliisti myydyllä nahalla", niinkuin sinunkin kysymyksesi nahan hinnasta osoittaa! Sitä reikää ei tukita, sillä työväki etsii totuutta. Kansa haluaa hengittää raitista ilmaa.

Olen saanut itselleni vastauksen, miksi marxilaisuus on aatteellisesti romahtanutta ja miksi sen täytyy kaikkialla romahtaa, missä sitä yritetään käytäntöön soveltaa. Lyhyesti sanottuna: Marxin teorioissa on unohdettu *ihminen.*

Toivon, että sinä Arvo olet päätynyt samaan tulokseen. Että voit, hyläten marxilaisuuden, astua rohkeasti tekemään työtä työväen ja kansamme puolesta. Vain koko kansaa koskevana kysymyksenä voimme ratkaista työväen kysymyksenkin työväelle ja koko kansalle onnellisella tavalla."

Arvo oli kuunnellut ilman vastaväitteitä. Joskus olin havainnut hänen silmissään oudon välähdyksen.

Nyt hän pirullisesti maanitellen kysyi: „Et kai sinä epäile sitä, että marxilaisuus loppusanan tässä maassa sanoo?"

Hämmästykseni ei ollut vähäinen. Selitin hänelle, että vaikka marxilaisuus meillä nyt näyttääkin voimistuvan, viettää se kuitenkin jälkikesäänsä, jota seuraa ehdottomasti takatalvi. Ainoastaan kurjuutta voi marxilaisuus valmistaa työväelle ja kärsimyksiä koko kansalle, ei muuta. Viimeistä sanaa ei marxilaisuus milloinkaan sano.

Näin, miten vastapäätä istuvan Arvon kasvot vihasta nytkähteli. Hän työntyi yli pöydän niin että nenämme melkein yhteenotti. Viheriä lieska paloi hänen silmissään. En ole koskaan nähnyt ihmisen silmissä sellaista raivoa. Hammasta purren Arvo sanoi: „Tiedä, barrikaadeilla ratkaistaan tämän maan kohtalo ja — sinä — p—le olet siellä toisella puolella."

Tuijotin häneen kauhun vallassa. Tuska kouristi sieluani. Kumpi meistä edustaa lähinnä suomalaista työmiestä, siitä todella riippuu tämän kansan kohtalo.

Äkkiä minulle selvisi eräs tärkeä seikka ja sanoin sen myös hänelle:

„Arvo, sinä olet kun hiekalla täytetty pullo, kun se on tullut täyteen, niin sinne ei enää mahdu mitään. Ajattele hyvä veli, miksi Saksassa pitää olla keskitysleirejä".

En ole Arvoa tavannut senjälkeen. Ajattelen häntä usein. Rakastan häntä — hänen kieroon kasvanutta sieluaan ei mikään muu lämmitä kuin rakkaus. Kuinka paljon oletkaan elämässäsi saanut kärsiä? Sääliä et siedä! Jos luet nämä rivit, käy luonamme. Tutustu Kansalliseen nuorisoon!

Kansallinen nuoriso, lämmitä henkesi hehkulla jäätyneet sydämet. Vuodata voidetta visvoviin haavoihin. Syttyköön uskosi tulesta ikuinen liekki, joka polttaa poroksi itsekkään uhman.

20 VUOTTA

Kirjoittanut Jukka Tyrkkö

Iltaöisen laitakaupungin katu on mykkä ja alakuloinen. Kellertävät lyhdyt jakavat lähimpään ympäristöönsä voimattoman valokehän ja tuuli humisee tuskin kuuluvasti lehdettömissä puissa. Vanhojen, matalien talojen katoilla hiiviskelee syystalvisen yön alistuvainen surumielisyys.

Nuoren tehdastyöläisen askeleet etenevät kohden viimeistä korttelia mäenrinteellä ja askelten kaiku vastaa kapeaa katua reunustavista talojen seinämistä. Nuorukainen sivuuttaa katulyhdyn toisensa jälkeen, niiden samean valon kajastaessa kuluneen työpuvun rasvaläikissä. Jossakin porttikäytävässä raapaistaan tulta — auto vierii miltei äänettömästi, pysähtyen porttikäytävän kohdalle. Siitä poistuu pari miestä hiljaa supatellen, kuuluu pari raa'asti soinnahtavaa kirosanaa ja humalaisen naurahdus. Sitten on kaikki jälleen hiljaista.

Iltavuoroltaan tehtaasta palaava nuorukainen toteaa kaiken tuon kuin tahtomattaan, alitajuisesti. Hän ei kiinnitä siihen mitään huomiota ja kuitenkin hän näkee koko tapauksen kuin kirkkaassa päivänvalossa. Se on aivan tavallista, kuin itsestään tänne kuuluvaa — laitakaupungin aidointa olemusta, sitä henkeä, jonka jokainen laitakaupungin asukas vuosien varrella ikäänkuin imee itseensä — tahtoen tai tahtomattaan. Hän jatkaa matkaansa kohden mäenrinnettä kohoavaa katua, autiolta harjulta tulevan tuulen hivellessä hänen lakinlipan alla hiestynyttä otsaansa.

Muutama päivä sitten oli täältä lähtenyt taas kerran musta ruumisauto — ajanut määrätyt kilometrit kohti erään lähipitäjän kirkkoa, laskenut arkun monien muiden rinnalle ja palannut kaupunkiin. Hänen isänsä, vanha tehdastyöläinen, oli palannut takaisin maalle, josta kerran oli lähtenyt. Ja eilen oli halpa, musta arkku laskettu miltei kenenkään huomaamatta kirkkomaan rivihautaan. „Maasta olet sinä tullut ja maaksi pitää sinun jälleen tuleman ..." Hän — poika — oli sitten palannut linja-autossa takaisin hälisevään kaupunkiin, minkä hermostuneessa menossa hän tunsi nyt kuin ensi kerran olevansa vieras, vieraine, tänne soveltumattomine ajatuksineen. Enemmän väsyneenä kuin murheellisena, enemmän katkerana kuin toivottomana oli hän sinä sunnuntai-iltana tullut kotiinsa laitakaupungille.

Kotiin. . . .

Isä — isä-vainaja. . . .

Ahdistava, raskas ajatus.

He olivat vuodesta vuoteen tehneet säännölliset matkansa tehtaaseen ja takaisin, vaihtaen silloin tällöin sanoja keskenään, mutta kumpaisenkin eläessä hiljaa omassa maailmassaan. Isä oli ollut hiljainen mietiskelijä, joka koskaan ei suonut itselleen pientäkään iloa.

Mutta heidän, kahden yksinäisen välille, oli noina vuosina kasvanut lujat siteet, hiljainen sopusointu, joka harvoin pukeutuu sanoiksi, mutta elää sitä todempana sydämissä.

Nyt ei ollut enää isää, ei ollut kotiakaan — oli vain turvaton vuokra-asunto laitakaupungilla. Vuokra-asunto, ja ihmisiä, joilla ei olisi hänelle mitään sanottavaa....

Hän muisti isänsä eräänä iltana, jolloin hengenahdistus jälleen paheni. Hän oli silloin katsonut poikaa sängyn laidalla kuin tahtoakseen kertoa jotakin. Kohtaus meni kuitenkin ohi — eikä isä koskaan kertonut. Mutta poika tiesi, että kotikylässä oli sinä keväänä, jolloin hän oli syntynyt, tapahtunut jotain tavatonta, että he olivat tavallaan paossa sitä kylää ja niitä ihmisiä ja että isä oli ollut — punainen... Se seisoi kuin näkymätön seinä heidän välillään, vaikka siitä ei koskaan mitään puhuttu. Mutta isä oli vanhentunut nopeasti, tullut yhä sulkeutuneemmaksi ja viimeisenä iltana oli hänen silmässään ollut kyynel, katsoessaan työhön lähtevää poikaa. Aamulla hän ei enää hengittänyt....

Nuorukainen astuu pimeään porttikäytävään, kohden pihan perää, kaivelee avaimen taskustaan ja astuu sisään. Ikkunan takaa näkyy nousevan kuun kelmeä valonkajo ja sitä jää nuorukainen itsetiedottomasti katsomaan. Hänen mieltään riipaisee äkkiä katkera ikävä ja sääli ajatellessaan isää, jota ei enää ollut. Oli vain ahdistus, tyhjyys, tuntemattoman tulevaisen pimeys ...

Kaksikymmentä vuotta oli turhaan kulunut.

Se tulee kuin jysähtäen pojan ajatuksiin, vangiten yhtäkkiä kaikki hänen levottomat mielikuvansa! — Eikö hänen olisi pitänyt rakastaa isäänsä enemmän, nähdä hänet kärsivänä ja väsyneenä. Yrittää saada hänet unohtamaan sen, mitä ei enää saanut tekemättömäksi ja aloittaa uutta elämää. Hän oli pitänyt itseään liian nuorena rohkaistakseen ja lohduttaakseen — ja isä oli ehkä kuollut uskossa, että hänen lapsensa tuomitsee ja vihaa häntä. Kuka voi oikein arvioida yksinäisen sielun hädän ja epätoivon tajunnan viimeisinä hetkinä...

Ja nyt oli hän kaikkine ajatuksineen — yksin. Nyt, jolloin hän olisi ollut valmis sopimaan ja sovittamaan, ottamaan vanhaa isäänsä kädestä, nuorekkaalla varmuudella ohjaten kulkua eteenpäin. Turhaan, turhaan. Kahdenkymmenen vuoden takaiset haavat tihkuivat verta, niitä salattiin silloin kuin niitä olisi pitänyt paljastaa ja parantaa. Ja haudoilla, jotka sulkeutuivat onnettomille ihmisille, kulki uusi sukupolvi tuskainen kysymys mielessään.

— — —

Nuorukainen nojaa pöytään, huomaamatta riisuutua. Hän katsoo ulos pienestä ikkunasta ja kurkkuun nousee jotakin raskasta ja ahdistavaa. Kuu on noussut korkeammalle ja kimmeltää keskikaupungille johtavan puusillan kaiteella. Jostakin kaupungilta kantautuu tornikellon kumea lyönti.

Silta — eikö se ollutkin kuilu, raja, joka jyrkästi eroitti kaksi maailmaa toisistaan, toisen, jossa vallitsi viha ja katkeruus ja toisen, jossa ylpeys ja itsekkyys oli lyönyt ihmiset sokeudella. Vaaleat, korkeat talot hohtivat kuutamossa sillan takana, tällä puolen levittäytyi musta, matala, pahaenteinen kattomeri. Isä — hän oli tehnyt tuhannet työvuorot ja palannut yhtä monta kertaa äänetömänä laitakaupungille. Muistiko häntä kukaan sillan tuolla puolen?

Nuorukainen on heittäytynyt vuoteeseensa, mutta hänen ajatuksensa harhailevat levottomina — kuumeisen etsivinä, hakien tuskaisina jotakin kiintopistettä. Voiko hän ketään syyttää — eikö juuri hänenkin velvollisuutensa ollut lähteä ennakkoluulottomasti kokonaan uudelle tielle, isänsä tuskan ja katumuksen voimalla. Hyvä Jumala — eikö sillan molemmin puolin avautunut rajaton vainio, johon hänen tovereineen oli lähdettävä uutta kylvöä kylvämään.

PÄIN PYSTYIN!

Sanat Heikki Asunta. *Ryhdikkäänä marssilauluna.* *Säveltänyt Arvo Laitinen.*

Pikkunuotein ilmaistut, lausutusten aiheuttamat iskualojen rytmilliset muutokset eri säkeistöissä ovat tarkoin otettavat huomioon. Muunnokset eivät koske soittajan vasemman käden tehtävää.

Päin pystyin seiskää, nuoret aseveljet,
kun vastavihureitten viima lyö!
Me kerran muserramme tieltä teljet,
ja kerran heelmän kantava on työ.

Päin pystyin seiskää, vaikka vuosisata
viel' aamunsarastukseen aikaa ois.
Vie voittoon kerran taistelijan rata
ja takatalven uhka painuu pois.

Päin pystyin seiskää! Rajan tuolla puolla
jo Moolok vaanii veriuhrejaan.
Päin pystyin seiskää! Koiran lailla kuolla
ei suomalainen saata milloinkaan.

Päin pystyin seiskää, vaikka orjan iestä
jo vainolainen teille virittää.
Jos turman nuoli tapaa rivimiestä,
jos kaatuu aseveli, toinen jää!

Päin pystyin! Kerran kahlehditun ranteen
uus' aamunkoitto vielä vapahtaa,
koin kirkas juova piirtää taivaankanteen
ikuisen, ylvään sanan: Synnyinmaa!

Kansallisen nuorison edustajisto pääkaupungin sankaripatsaan äärellä itsenäisyyspäivän aattoiltana.

Itsenäisyysjuhlallisuuksia

Suomi on määrännyt itsenäistymispäiväkseen joulukuun kuudennen, sen päivän, jona kaksikymmentä vuotta sitten tapahtui sellainen ihme, että maan eduskunnasta *puolet* oli valtakunnan itsenäistymisen puolella ja heistäkin suuri osa kai sen vuoksi, että itsenäisyyssenaatin pari päivää aikaisemmin suorittamaa valtiotekoa ei saatettaisi naurunalaiseksi ulkovaltojen silmissä. Mainitun julistuksen 20-vuotispäivää vietettiin suurin juhlallisuuksin. Parlamenttitalon portaat valaistiin vihreällä valolla, sosialistit ja porvarit esiintyivät vuorotellen juhlissa puhujina, kaikkialla vallitsi „yksimielisyys". Sosialidemokraattinen puolue ei ollut enää vain hallituksen, vaan koko itsenäisyytemme „paras tuki ja turva". Se puolue, joka oli vastustanut vapauttamme ensin äänestyslipulla ja sitten kiväärein, joka oli aina taistellut maanpuolustuksen järjestelyä vastaan, joka oli kymmenet vuodet julistanut, että työläisellä ei ole isänmaata, sama puolue oli *parissa kuukaudessa* tullut täysin luotettavaksi ja isänmaalliseksi.

Täynnä innostusta olivat Cajander, Hakkila ja von Born. Itsenäisyytemme esitaistelijoista olivat jääneet tilaisuuksiin saapumatta vain *Tokoi* ja *Stalin.*

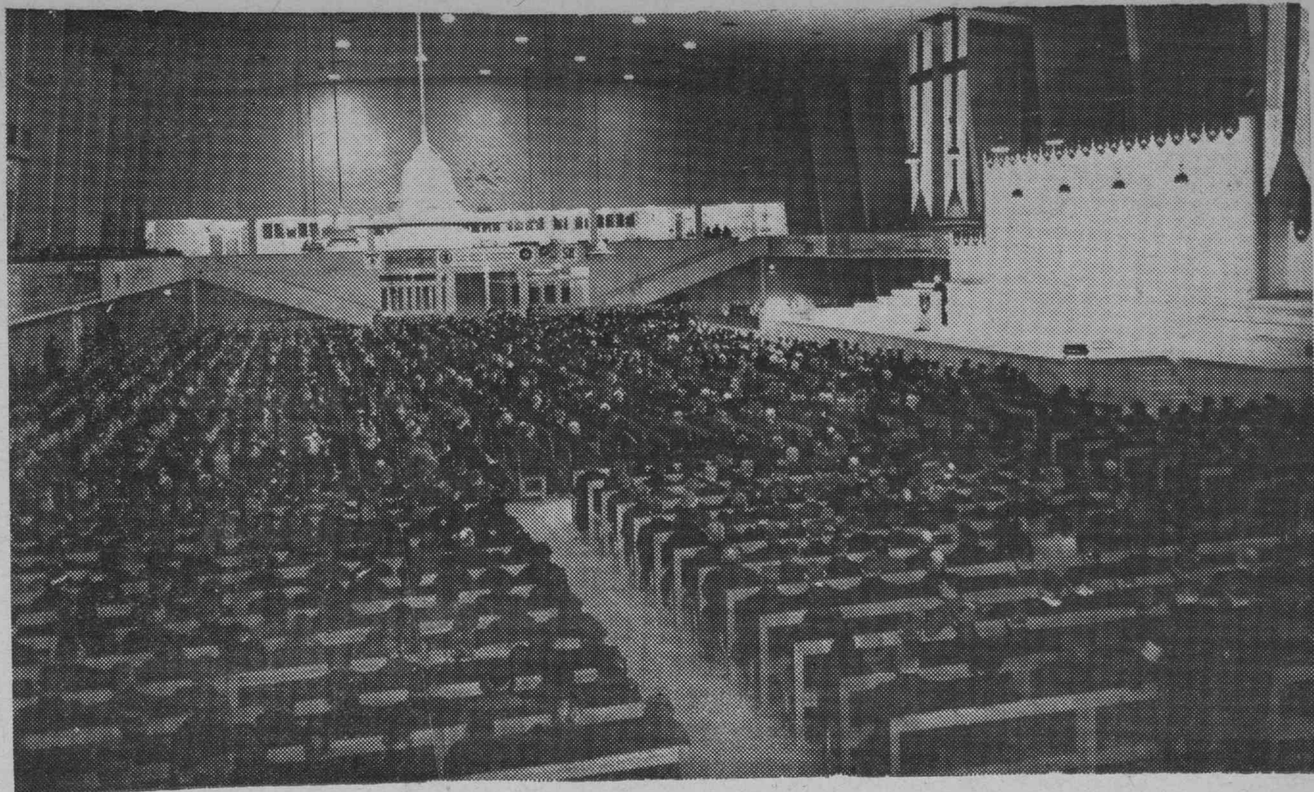
* * *

Joulukuun 5—6 päivinä oli kansallisen nuorisomme edustajisto kokoontunut Helsinkiin parisatapäisenä joukkona pitämään neuvoa siitä, miten sen taistelu voimakkaimmin viedään voittoisaan loppuun.

Edustajakokouksessa vallitsi ripeä työn rytmi, niille annetiin nimeksi „työn nuorisopäivät". Alustuksia kuunneltiin, työmuodoista keskusteltiin, välillä kajautettiin voimakas taistelulaulu tai hiljennyttiin itsenäisyydelle, todellisille itsenäisyystaistelijoille, jääkäreille ja vapaussotureille pidetyn puheen ajaksi.

5. 12. suoritettiin yhdessä Helsingin osaston kanssa marssi *Artur Sirkin, Bobi Sivenin* ja vapaussodan sankarien haudoille. Kalmisto oli paksujen lumikinosten peittämä, vyötäröisiään myöten marssittiin pehmeässä lumessa sankarien leposijalle samoihin aikoihin kun armeijan paraati peruutettiin sen vuoksi, että Suurkirkon torilla oli liiaksi lunta. — Itsenäisyyspäivän iltana vietettiin Ostrobotnian salissa veljesilta, jossa vallitsi voimakas taistelumieli, se todellinen itsenäisyystunnelma, joka monista muista saman päivän itsenäisyysjuhlallisuuksista puuttui.

Kansallisen nuorisomme edustajisto oli käyttänyt itsenäisyytemme 20-vuotisjuhlapäivän työnsä suorittamiseen. — Olkoon uusi vuosi onnellinen sen työlle ja taistelulle Suur-Suomen itsenäisyyden puolesta.

Nuorison itsenäisyysajatuksia

Toimittaja Viljo Liuksen puheesta Messuhallin suurjuhlassa 1. 12. 1937

Puolue-Suomi elää juhlahumun vallassa. Maamme kansallismielinen nuoriso yhtyy niihin täällä esitettyihin mielipiteisiin, joitten mukaan emme näe mitään erikoisia iloitsemisen aiheita.

Tänään sattui käsiini punaisen nuorison äänenkannattaja, jossa näin sos.dem. puolueen julistuksen itsenäisyysjuhlien vietosta, jossa sanottiin, että „niissä kunnissa, joissa valta on työväestöllä — tarkoitettiin tietysti punaista puoluetta — on juhlat järjestettävä kunnan puolesta". — Rintamamiehet! Tarkoititteko te 20 vuotta sitten noustessanne luomaan tälle kansalle vapautta, sitä, että jo nyt punaiset kaupunginjohtajat ja kunnanvaltuustojen esimiehet nousisivat itsenäisyysjuhlilla puhumaan valheita punaisen puolueen taistelusta maamme itsenäisyyden puolesta. — 20 vuotta sitten, rintamamiehet, te loitte suojeluskunnat sitä varten, että vapaus saavutettaisiin ja uudet nuorisopolvet, tämän järjestön riveissä voisivat turvata maamme vapauden ainiaaksi. Punaisten sormet ovat jo tarttumassa siihenkin.

Punainen aate rynnistää joka rintamalla vetääkseen myös nuorison riveihinsä. — Rauhan julistuksella halutaan turruttaa maanpuolustusintomme hetkellä, jolloin sota voi milloin tahansa puhjeta ja jumalattomuusliikkeellä tahdotaan riistää meiltä usko isien Jumalaan.

Kansamme on rikkinäinen ja vaikeitten aikojen partaalla. Nuoriso ei tosiaankaan voi iloita vapautemme julistamisen 20-vuotispäivinä.

Heimosodista toivat taistelijat viestin, sitä on kasvatettu ja kehitetty ja viime vuosikymmenen aikana on nuoriso antanut kansallemme lahjaksi tuon pilkatun ja häväistyn heimoaatteen.

6.5 miljoonaa vähemmistökansallisuuksiin kuuluvaa ihmistä viettää aikaansa Venäjällä pakkotöissä tällä hetkellä. Niistä on suuri osa, ehkä satojatuhansia, suoma-

laisten heimojen asuma-alueilta karkoitettuja. Se ei tunnu kuitenkaan tänä aikana suomalaisia suurestikaan liikuttavan. Aivan äskettäin lähettivät marxilaiset talviapua „Espanjan lapsille" samaan aikaan, kun tuhannet inkeriläiset ja karjalaiset äidit puristivat rintaansa vasten viluisia pienokaisiaan arojen kylmän tuulen ulvoessa parakkien nurkissa. Tämä ulvonta ei vain löydä vastakaikua puolueittemme johtajain mielissä. Ja monta kertaa täytyy olettaa, että Suomen kansan hallitusmiesten rinnoissa on sydämen sijalla kivi, sillä niin suurta kylmyyttä osoitetaan Karjalan ja Inkerin kärsiviä heimokansoja kohtaan.

Kun „Punainen Nuoli" seuraavan kerran höyryää kohti Moskovaa vieden mukanaan Suomen valtuutetun vihkimään kuuluisaa lähetystötaloa, sopisi tämän valtuutetun silmäillä ikkunasta ulos silloin, kun juna porhaltaa läpi Inkerin tyhjiksi hävitettyjen kylien ja lukea ammottavista akkuna-aukoista, millä tavalla Inkerin kansan autonomiaa on toteutettu. Tai kysyä Valkeasaaren asemalla kyyhöttävältä inkeriläiseltä kerjäläisvanhukselta, että missä ovat omaisesi. — Ehkäpä hän saisi vastaukseksi: Vanhin poikani on jossain pakkotyömaalla vuosina 1929—30 karkoitettujen 18,000, v. —35 karkoitettujen 9,000 ja v. —36 karkoitettujen 28,000 inkeriläisen kanssa ja nuorin poikani jossain Venäjän aroilla niitten 3,000 sukupolvesta sukupolveen perityiltä tiloiltaan ajettujen inkeriläisten mukana, jotka karkoitettiin sen jälkeen kun Teidän Ylhäisyytenne teki viimeisen matkansa Moskovaan! . .

Mutta vaikka kansamme on rikkinäinen ja heimomme ovat tuhon partaalla, voin tämän kansallisen nuorison puheenvuoron lopettaa uskontunnustukseen. Sillä vaikka yö on ympärillämme, ei syntyneessä taistelussa marxilaisuus silti ole vielä pitempää kortta vetänyt, eikä vedä niin kauan kuin Pohjanmaalla, Hämeessä ja Karjalassa on miehiä ja nuorisoa, jotka seisovat isänmaan kalliin asian puolesta joka tilanteessa.

Nuorison puolesta ilmoitan, että seisomme aina ja joka tilanteessa kansallisen taistelun riveissä omaamme kysymättä.

Ja me tiedämme, että sekin päivä on tuleva, jolloin rintamamiehen huonosti arpeutuneita haavoja ei enää mieron tuuli ahavoita verille, jolloin kansamme on yhtenäinen ja jolloin Karjalan heimoa kutsutaan itsenäisyyspäivää viettämään, jolloin Inkerin rukous on kantautunut Taivaisen Herran luo ja heimoliput liehuvat vapaina suuren Suomen vapaissa tuulissa.

Loppiaiseksi ette saa

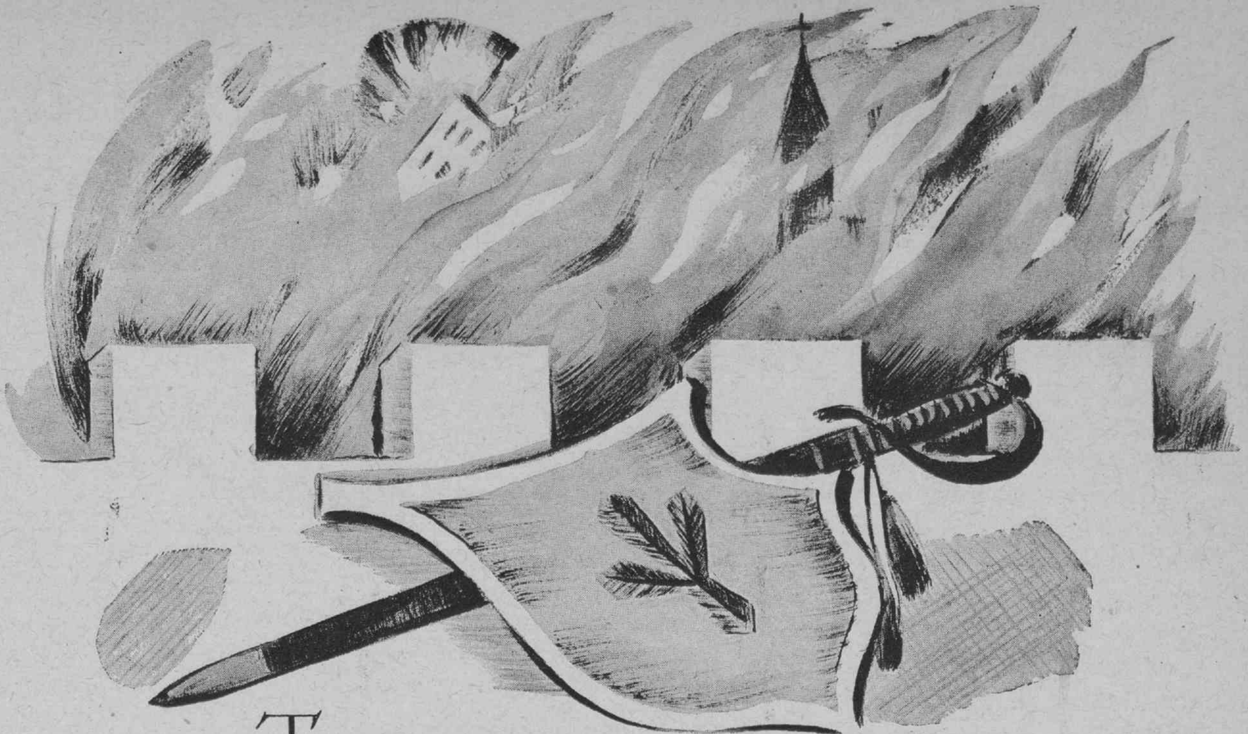
Luo lippujen!-lehden uudenvuodennumeroa, ellette uudista tilaustanne jonkun asiamiehemme kautta tai lähettämällä allaolevan kaavakkeen sekä tilausmaksun Smk. 30:— lehtemme toimistoon Helsinki, Mikonk. 15. A.

Tilauslippu.

Tilaajan nimi.

Tarkka osoite.

Kannattakaa niitä liikkeitä jotka ilmoittavat lehdessämme!

TULI ON IRTI

— KOTIAMME UHKAA TUHO —

Tulta on kaikkina aikoina käytetty sodissa hävitystehtäviin. Maailmansotaan saakka oli sen käyttö enemmän taikka vähemmän satunnaista ja käyttövälineet alkuperäisiä sekä kehittymättömiä. Maailmansodan aikana tapahtui tässä huomattava edistys. Tulen käyttövälineet kehittyivät alkuperäisestä muodostaan lentokoneen paloaseeksi, jota käytettiin suunnitelmallisesti sekä yksin että muiden aseiden ohella taistelutehtäviä suoritettaessa. Kuvaavana esimerkkinä tästä ovat saksalaisten Lontooseen tekemät ilmahyökkäykset, joissa käytettiin yleensä aina räjähdyspommien ohella palopommeja ja yhtenä ajanjaksona, v:n 1915 puolivälistä v:n 1916 loppupuolelle, jopa melkein yksinomaan palopommeja tuhoaseina. Myöskin nykypäiviltä saamme tästä selviä todisteita. Savuavat rauniot sekä Espanjan että Kiinan sotanäyttämöillä osoittavat palopommien käytön suuruutta ilmahyökkäyksissä. Sanomalehtien jokapäiväisiä luettavia ovat: *„Lentokoneet pudottivat pommeja... Kaupunki oli pian tulimerenä”*.

Ennen maailmansotaa käydyissä sodissa havaittiin, että palovaaran saattoi torjua ainoastaan hyvin järjestetty ja koulittu palokunta. Ilmahyökkäysten aiheuttama palovaara on kuitenkin niin suuri, ettei sen torjumiseen riitä yksin minkäänlainen palokunta, vaan tarvitaan siihen vielä lisäksi suojeltavan alueen itse väestön apua sen omakohtaisten suojelutoimenpiteiden muodossa.

Väestön osalle lankeaa sodan ajan palovaaran torjunnassa n.s. palonehkäisytehtävät, joihin kuuluu palovartiointi ja palopommien aiheuttamien palonalkujen sammutus sekä rakenteelliset y.m. ennakkotoimenpiteet palonvaaran vähentämiseksi. Palokunnalle jää itse tulipalojen sammutus sekä tähän liittyvät muut toimenpiteet.

Väestöstä muodostettavien suojeluelinten, talonryhmien korttelinryhmien, virastojen ja laitosten suojeluryhmien, järjestelyn tulee perustua siihen periaatteeseen, ettei suojeltavassa perusyksikössä, talossa, korttelissa, virastossa tai tehdas- y.m. laitoksissa, jää yksikään kohta suojeluelimien toiminta-alueen ulkopuolelle. Vain täten on väestöllä mahdollisuus suorittaa osuuttaan suojelutehtävässä. Siinä tapauksessa, että tuli näistä toimenpiteistä huolimatta pääsee valloilleen tulee palokuntien pystyä se sammuttamaan tai ainakin rajoittamaan määrätylle alalle, jonka periaatteen mukaisesti taaseen palokuntien järjestely on suoritettava.

Rauhankin aikana saattaa tuli riistäytyä valloilleen

Paavo Susitaival: AHVOLA.

Allekirjoittanut ei koskaan aikaisemmin ole esiintynyt kirja-arvostelijana eikä nytkään aio arvostella otsakkeessa mainitun, everstiluutnantti Paavo Susitaipaleen kirjan kirjallis-taiteellista puolta. Tunnen vain velvollisuudekseni suositella „*Ahvola*"-kirjaa nimenomaa kansallisen nuorison luettavaksi, koska en ole laajassa Vapaussotaa käsittelevässä kirjallisuudessamme aikaisemmin tavannut teosta, joka Vapaussota-aihetta käsittelisi niin joka suhteessa loistavalla tavalla kuin tämä.

Everstiluutnantti Susitaival kuvaa rintamaupseerin näkökulmasta yhtä Vapaussotamme verisimmistä taisteluista, Ahvolan taistelua, jota on täydellä syyllä sanottu Suomen Verduniksi. Kuvauksia leimaa persoonallinen tyyli, joka ei kuitenkaan koskaan erehdy itsekorostukseen, mikä tympäisevä piirre usein esiintyy sota-kirjallisuudessamme. — Hän vyöryttää eteemme sarjan syvästi inhimillisiä kuvia miehistä, jotka ehdottoman velvollisuudentunnon pakoittamina makaavat Ahvolan veriin tahratussa lumessa viikkokausia, nälässä ja vilussa, jäykästi torjuen ylivoimaisen vihollisen rajut hyökkäykset ja taisteltaessa kaatuen viimeiseen mieheen senvuoksi, että Hauhianmäki on kerta kaikkiaan määrätty pidettäväksi valkoisten käsissä kestävät Hauhianmäen koulupoikaketjut raivokkaan vihollisen painostukset tai kaatuvat sen huipulla konekiväärinsä viereen ja päälle. — Ei näille nuorukaisille ole inhimillinen pelkokaan vierasta, joka joskus voi vallata uljaimmankin mielen, mutta velvollisuuden- ja kunniantunnon avulla he pitävät hermonsa kurissa ja astuvat värähtämättä sen kannustamina kuoleman porteille.

Everstiluutnantti Susitaival on koko kansallisen nuorison tuntema mies. — Hänen puheitansa se on usein innostuneena kuunnellut joko juhlasalissa tai nuorisoleirin iltanuotion ääressä. Senvuoksi se nuoriso alkavan joululoman aikana varmaan suurin joukoin astuu hänen kirjansa saattamana seuraamaan 20 vuotta sitten taistelleen nuorison taisteluja Ahvolan rinteillä ja Hauhianmäen kukkuloilla. — Lujasti sielussansa päättäen Isänmaan kutsun kuullessansa astua samoille askelille „*sotaan pirua ja ryssää vastaan.*"

Elias Simojoki.

Martti Santavuori: „SEN TÄYTYI KERRAN TULLA". — WSOY. — Martti Santavuori on ottanut tehtäväkseen selvitellä sitä aatteellista pohjaa, jolla valkoinen armeija nousi, taisteli ja voitti. Vuosi sitten julkaisi hän „H i i l t y n y t l e h t i"-romaaninsa ja nyt voitti hän Söderströmin pienoisromaanikilpailun toisen palkinnon vapaussotakirjallaan „S e n t ä y t y i k e r r a n t u l l a".

Tämä romaani on jälleen sellainen, jota voi ja täytyy suositella ohjeeksi, innoittajaksi ja velvollisuuksien kirkastajaksi sille nuorisolle, joka seuraa Alcazarin urhojen tavoin, — joitten sankariteoista Santavuori lienee saanut alkusysäyksen lähtiessään juonta kehittämään, — uskollisesti isänmaan ja kansakunnan onnen tietä vaikkapa kalleimpansa uhraten.

V. L.

„ME USKOMME" on Naisylioppilaitten Karjala-Seuran 15-vuotisen taistelunsa juhlapäiväksi toimittama vuosikirja, johon tutustumalla saa erinomaisen selvän kuvan niistä aatteista ja ihanteista, jotka ovat keränneet naisylioppilaitten enemmistön NYKS:n vihreän lipun alle. — Kirjaan, joka on varustettu 4-värikansin, syväpainokuvin ja on muutenkin ulkoasultaan varsin onnistunut, ovat kirjoittaneet jokseenkin kaikki Seuran entiset ja nykyiset johtohenkilöt. Hinta Smk. 35:— nidottuna ja 45:— sidottuna, — Kansallinen nuoriso hankkikoon teoksen joulukirjojensa joukkoon.

V. L.

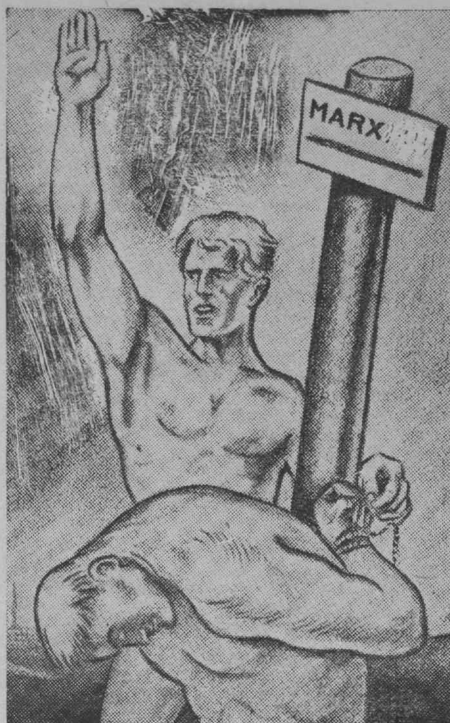
niin voimakkaana, etteivät palokunnat sitä pysty hallitsemaan. Sodan aikana, jolloin palopommien liekit tarttuvat taloihin, räjähdyspommit murskaavat kulkutiet ja sortavat rakennukset, myrkkykaasut täyttävät ilman ja vihollislentäjien tuliaseet kylvävät surmaa, on tämä mahdollisuus hyvinkin todennäköinen. On ilmeistä, etteivät rauhan ajan palokuntavoimat riitä sodan ajan tehtäviin, vaan on ne lisättävä vaaran suuruutta vastaaviksi sekä järjestettävä sodan ajan vaatimusten mukaisiksi palotorjuntajoukoiksi.

Maamme asutuskeskukset, kylämme ja talomme ovat rakenteeltaan yleensä kiitollista palopommin ruokaa. Tuli nielee ne pian olemattomiin, jos ilmahyökkäys tavoittaa meidät valmistumattomina.

Sodan syttyessä uhkaa tuli paloaseena kotiamme. *Muistakaamme kukin tehtävämme tämän vaaran torjumiseksi. Olkaamme ajoissa valmiit.*

Häpeäpaaluun

yrittää marxilaisuus kahlita valkoisen miehen.

Kansallisen rintaman esiinmarssi

vain voi pelastaa isänmaan uhkaavilta onnettomuuksilta.

Tilanteen kärjistyessä tarvitsee jokainen **taistelulehden,** joka sanoo totuuden rohkeasti ja pelkäämättä julki.

Sellainen on „LUO LIPPUJEN!"

HELSINKI, Mikonk. 15 A.

— Ryhdy asiamieheksi! —

	Nimi	Osoite	Al-kaen	1/1 30: —	1/2 17: —	1/4 10: —
1.			/			
2.			/			
3.			/			
4.			/			
5.			/			
6.			/			
7.			/			
8.			/			
9.			/			
10.			/			

Tilausmaksu Smk.: .... lähetetään postiosoituksella seuraa kirjettä

Yht. Smk.

Asiamies

Osoite

JALAT KAUNIIMMIKSI JA TERVEEMMIKSI

kun uskotaan jalkojen hoito käyttömukavien ELITE-kulta-mitalikenkien huostaan.

ELITE on muotikenkä ja terveyskenkä.

Elite

Seinäjoki 1937. — Lakeuden Kirjapaino. *Hinta 5:–*